

KÖZGAZDÁSZ

PÁRINASSZUS

Találgattuk, kérdeztük, vajon lesz-e keletje ennek a lapszámnak. Hiszen reménytel, de mégis kétkedve terveztük, egy irodalmi melléklet első kiadását. Biztosítékunk, hogy tartalommal telnek meg az oldalak, nem volt. Aztán kezdtek gyűlni az anyagok, versek, novellák, rajzok, fotók. Akik ezeket készítették, közgazdász hallgatók vagy végzettek. Az még természetes, hogy érdeklődésüket vonzzák a szépirodalmi rendezvények, de hogy önálló alkotók is, ez már az a többlet, amire építeni mertünk. Erre építettünk, mert egy-egy elszórt mondat, az avatatlan szemek elől félve a tankönyvek közé dugott vers sejtette, hogy nem veszünk el a szakmánkból. Amikor az anyagok válogatásánál tartottunk, mindez magától értetődőnek tűnt.

Most mégis őszinte örömmel, a szerzők iránti tisztelettel adjuk át első irodalmi próbálkozásainkat.



KOZMA JUDIT:

Csak néhány percet...

Nem érzem itt jól magam. Jó kis presszó ez — nem is ez a baj. Csak a szituáció kellemetlen; három lány ilyen helyen meglehetősen kétértelmű látvány. Érzem a nyakszirtemen, hogy néznek. Mint egy hetivásáron, kíváncsian mustrálják az „árut”. Elvigyorgodom és körülnézek; hadd lássák a fogaimat is.

Nincs sok kedvem az egészséhez. A szomszéd asztaltól egy srác állandóan idebámul. El-lenszenves arc, szinte ijesztő. Feláll, elindul felénk.

De elhallgat a zene. Szünet. Csak néhány perc. Nyájas mosolyok, hogy te milyen csinos vagy és milyen jó a ruhád — ugyan tavalyi vacak; és közben beszélnek, beszélnek, beszélnek...

Közben én mosolygok, valamit mondtam is, és most Éva éppen engem kérdez. Ajjaj, észrevette, hogy oda se figyeltem. De semmi baj, ő udvarias, kérdez még egyszer.

— Zolit hol hagytad?
Ja, most már értem, persze, nyolcszor is megkérdeznéd, furdal a kíváncsiság, de nem, nem fogtok a gondolataimban kotorászni, barátságosan mosolygok:

— Nem tudtam vele megbeszélni, üzentem neki, hogy hol talál meg.

Látom az arcán, hogy nem hiszi el, miért is hinné, okosabbat kellett volna hazudnom. De azt mégsem mondhatom meg neki, hogy három órára meg akartam szabadulni Zolival! Nem értené, és én nem akarom megmagyarázni.

Megszólal a zene. Körülnézek. Hát választék az van. Ott az a magas, fekete fiú nagyon nézeget erre, lesütöm a szemem, de a szemem sarkából látom, hogy erre indul. Mari kihúzza magát, én oda sem nézek. Csak engem kérhet fel.

— Szabad?

Ramosolygok. Így közelről még csinosabb, húha! Szó nélkül táncolunk. Jól táncol, csak egy kicsit szorosan. Hátrább húzódok, már csak azért is, hogy ránézhessek. Meddig fog még hallgatni? Közben a lányokat is nézem, ők is táncolnak, ide-ide nézegetnek, megpróbálják ellesni, mi történik. Sehogysem megy a fejükbe, hogy Zoli nincs itt, mindenhová együtt járunk, két éve lassan. Kínos ennyire érzem, hogy mit gondolnak.

Pedig nem veszünk össze, csak... Sok volt ez a majdnem-két év, szinte elfelejtettem a magányt. A fiú közben magyaráz, valami főiskolát emleget. Meg kell szólalnom.

— És miket tanulnak ott? Meséljen valami érdekességet.

Beszél. Erről a témáról sokat lehet beszélni. Lelkes emberke, érzem a hangján, hogy szereti, amit csinál. A szavaira nem figyelek, most nem tud lekötöni. De a hangja kellemesen zsongít, szabadon járhat az eszem. De nem enged, ő is kérdez. Miért vagyok itt egyedül? Semmi köze hozzá. Persze, ezt nem mondom, hiába a jó modor...

— Így adódott.

— Diplomatikusan válasz feleli. — Most kezdjek neki magyarázni? Inkább nem mondom semmit.

— Nem felel. Mindig ilyen csendes?

— Mit mondhatok erre? Szeretek beszélni, de ma nincs kedvem. Nem beszélgetni jöttem, gondolkodni akarok.

— Nem mindig.

— Megint diplomata. Tőlem függ? Vagy magától?

— Tőlem. Most nincs kedvem beszélgetni. Jó ez a zene. Csak táncoljunk, jólesik a csend.

Nemsokára megint szünet lesz, mehetek vissza csevegni. Csúccs! Az asztaltól még visszanevetek rá, legközelebb is akarok táncolni.

— Zolit csak néhány perc, ismét csak néhány perc, ismét csak néhány perc. Szerencsére gyorsan vége, és a fekete fiú már jön is.

— Szabad?

Csinos ez a fiú, és jól táncol. Folytatja a témát a főiskoláról. Kellemes a hangja. Kedves ez a fiú. És Zoli úgy sem érkezik ide... Miért ne...?

Zoli. Tulajdonképpen egyszerű az egész. Most nem haragszom rá. Jó itt, jó ezzel a fiúval táncolni. De valamit kérdezett.

— Tessék?

— Látom, nem is figyel rám. Min gondolkodik olyan elmerülten?

— Csak úgy, összevissza. Jól érzem itt magam.

— Ezt vehetem bóknak?

— Ha jólesik?

Elmosolyodom. Hát ilyenek vagytok, srácok. Pedig nem tőled van a jó hangulatod, kisöreg. Tetszik ez a hely, a zene. És persze...

Zoltánra kell gondolnom. Vagy nem fontos az egész?

Beszélj csak, ez a téma érdekel.

— És mióta rajzol?

— Középszkolás korom óta. Ha érdeklő...

— Ha érdekel?

— Egyszer megmutatnám a rajzaimat.

— Jó, egyszer majd megnézem.

Szünet. Lassan megy az idő, unom ezt a csevegést. Ez is elműlik egyszer.

— Szabad?

Akkor veszem észre, hogy Zoli bejön az ajtón. Hogy kerül most ide? Azért elmegegyek táncolni, nem akarom, hogy máris észrevegyen. Mariékat úgyis meglátja. Nem akarok mással törődni, csak a zenével.

De hogy kerül ide Zoli? Anvutól tudja? Mi lesz ebből, és hogy fogom ezt megmagyarázni?



(Foto: Urbán)

Nem örülök neki. Tisztázni akartam a dolgokat, mielőtt találkozunk. És most csak néhány percem van erre. De mit lehet néhány perc alatt átgondolni?

Nyugtalan lehet az arcom, a partnerem is észreveszi.

— Valami baj van? Zavartnak látszik.

— Az a magas fiú, ott az asztalunknál, az Zoltán, a vőlegényem.

— Értem.

Szomorú az arca. Én sem örülök. És nem értem, hogy kerül ide. Nem lehet véletlen, valaki szólott neki. De ki, és miért? Igaz, anyunak nem mondtam, hogy egyedül akarok lenni. Gondolkozni akartam. És jobban tudok gondolkodni, ha sokan vannak körülöttem. És mostanában csak Zoltán van körülöttem. Mindig kettesben, nem lehetnek külön útjaim.

Nem, azért ez nem ilyen egyszerű. Kell az este

egyedül, és kellett ez a fiú is. Elhallgat a zene.

Már messziről mosolygok Zolira. Mosolyognom kell.

— Szia, hogy kerülsz ide?

— Hogyhogy? A húgod szertartást azt üzened, jöjjenek ide utánad.

Bumm. A dög. Ezt hogy fogom megmagyarázni? Összeszorul a torkom a hazugságtól. Még sohasem hazudtam Zolinak.

— Na jó, nem úgy gondoltam. Csak azt hittem, később érsz ide.

— Előbb végeztem. Örülök nekem? — ezt már suttogva kérdezi.

— Hát persze. — Látom a lányok arcát, csodálkoznak, úgy látszik, mégis igaz volt, amit mondtam. Legalább egy pletykával kevesebb.

Most már egész este Zolival fogok táncolni. És ezen az sem segít, hogy a lányok itt ülnek. Megint kettesben.

Az a fekete fiú állandóan idénéz. Kedves srác volt. Sose fogom látni a rajzait.

Rajzolom fénylő szalagom

Hányszor felfeszítettem már testednek eleven sátorát és nemcsak azáltal, hogy befo-gad a hegytetőn hanem azáltal is, hogy befo-gadják a fák között a vizparton a homokon a négyfal között az ágyon fényben és setétben

Mindig ez a nyugtalan lán kereses az akarás a végtelenben egybefutó kettős párhuzamosság a bizonyosság a valahova tartozás a valakihez tartozás gyermeki bálvány-alkotás a kulcslukon ellesett való-ság

a búcsúsok szakadt sátrai közötti bolyongás évekig a betűkre való bámulás az áhitatos tudomány-ámulás majd a szabad alkotás a teljes szabadság a pillanatnyi és állandó az érzelmi és tudati felszabadultság

Szücs Zsolt lőköt, vitt, sodort, forgatott

Oldódik a testbe zárt világ és nemcsak azáltal, hogy befo-gad a hegytetőn hanem azáltal is, hogy befo-gadják a fák között a vizparton a homokon a négyfal között az ágyon fényben és setétben

Es most itt megyek és itt vagyok felettem bevett szemű csillagok

Szült engem a gondolat Nem a föld feletti véres áldozat

Számomra világos minden fogalom Tárnyakon nevelkedett világom

S szavaimmal embertől emberig hálólok és az emberektől nyüzsgő betonra mint a csiga fénylő-szalagot rajzolok

Szücs Zsolt

Szilveszter

Egy nagy, fekete kutya rohan az országúton. Mikor egy kilométerköhöz ér, megáll és izgatottan levezeli. Körülzsele és rohan tovább, a következő kilométerkö felé. Azt is meg fogja tisztelni.

Ünnep. Az emberek isznak, csokolóznak. Azután az illemhely felé indulnak tántorogva. Mit ünnepelnek? Éjjel közeledik. Sötétség, láрма. Minden csurog. Pezsgő, könnyek, nyál, izzadság. Szerpentinek tekerednek. Mindenki meg van hatva.

Emlékeznek a meghalt rokonokra is.

A Körüton láрма, röhögés. Most borítanak fel egy kocsi. Enek, ölekezés.

Csetre bácsi, az öreg vice megiszik fél liter bort. Csak úgy, magában. Nincs senkije. Jó volna kocintania valakivel, és elmesélni, milyen szép nő volt a felesége.

Újév. Mától mindenki új életet kezd. A rosszak megjavulnak, a jók okosak lesznek. Minden harmadik ember foggyókúrázni fog. Boldog év következik. Az illetékesek nyilatkoznak.

Új életet kezd az igazgató, a munkás, a tanár, a diák, a férfi, a feleség. Csak a gépek nem kezdenek új életet. Régi sincs nekik.

Régen. Minden ember ágyba jut. Mindenki újjászülött. Millió és millió boldog, meglegedett csecsemő szuszog a paplan alatt. Dohány- és alkoholfűz terjeng fölöttük. Kopasz, pókhasú, konok szemű csecsemők alszanak. Lesz reggel gyereksírás.

Egy részeg, pattanásos de-tekív tántorog a kihalt utcákon. Benéz mindenhova. Bekukucskál a dudárusok pultja alá, a hirdetőoszlopok mögé. Végignézi a kirakatokat. Nyomoz.

Bémegy a lakásokba és benéz az ágyakba. Felnyitja a szennyeskosarat és megnézi a fiókokat is. Alapos ember.

Nézi a szuszogó csecsemőket. Hova tűnt az a sok régi élet? Azokát keresi.

Ő tudja, nem tűnhettek el nyomtalanul.



Jégszilánkok

Tegyük önkiszolgálóvá a vizsgákat is.

Jobb ultizni, mint vizsgázn. Ott méltányolják a betlit is.

Az egyetem az egyetlen hely, ahol a közönség kíváncsága ellenére is prolongálnak...



(Foto: Móra)

Hogy többen elolvassák, nyilvánítsák a köt. irodalmat tiltótnak. Ezenkívül elhelyezhetnének benne néhány képet a pénzfetisizmusról.

Ellentmondás, hogy épp a tudatlanok ösztönét nem díjazák.

Borzasztó gondolat: mit mondanék a vizsga után, ha összesen egy tétel lenne?

Vannak, akik semmit sem tanultak, és mégis mindent elfelejtettek.

— spé —



(Foto: Kulcsár)



a falról egy sárguló fényképet, és sokáig tartotta a kezében, miközben feltette a szemüvegét, hogy jobban lássa a kedves arcokat. Mások a ruhászekrényben rakosgatott, elidőzött egy fakuló levélnél, hivatalos írásnál, amelyek a kezébe akadtak. Volt rá eset, hogy dúdolgatott magában portörles alatt, azonban már úgy kimentek a fejéből a régi dallamok, hogy ezt legtöbb-ször bosszankodva abbahagyta.

Este, majdnem mindig, a sötétetessel feküdt le, hiszen a petróleumlámpa nagyon rontotta a szemét, s különben sem tudott volna mit csinálni. Gyakran hosszú ideig feküdt éberan a sötétben, míg nem elaludt. Előfordult, hogy felkelt éjjel, mert valami zajt hallott. Azonban évek óta csak kétszer zavarta meg idegen az éjjeli nyugalmát — azok is részegek voltak. Na meg, ha az eltartói, vagy esetleg az ő vendégeik hangoskodtak. Róka, illetve borz — vagy valami kóbor kutya — elég sűrűn óálkodott a ház körül, de a tyúkokhoz nem tudott hozzáférni.

Legjobban a cigányoktól félt, bár hozzá eddig még egy sem tévedt, de a tanyási szomszédaitól már hallott róla, hogy egy csomó rémhirt. Úgy mondták neki, hogy van olyan cigányasszony, aki kést hord magánál, s bizony az ilyen magányos öregasszonyt könnyűszerrel eltehet láb alól. Tartott is az ajtó mögött egy öreg kardot, amely még az uráé volt — hátha megtámadja valaki.

Az eltartói a tsz-be jártak dolgozni, gyerekük nem volt, mint ahogy neki sem volt gyereke; így, főleg nyáron, egész napra egyedül maradt.

Nem kérek tőlük sokat — vitatkozott néha önmagával. Megelégedett azzal, hogy kihozta a faluból a szükséges élelmiszereket, és elvágja a ház körül azokat a teendőket, amelyeket ő már nem bírt megcsinálni. — Nincs benne köszönet! — mérgelődött jópárszor. Nem szerette őket, s úgy érezte, hogy ők sem szívlelik túlságosan. Egy kicsit félt is tőlük, mert nemegyszer harraggal, megvetéssel néztek rá,

mínta pusztá pillantásukkal akarták volna megölni. Mégis el kellett fogadnia a segítségüket, mégha ezek a legminimálisabbak voltak is.

Az öregasszony ma egy kicsit később kelt fel a szokásosnál, aminek két oka is volt. Az egyik az, hogy már hajnal óta húzta a görcs a lábát, és bárhogy forgolódott, masszírozta, a „kórság” nem akart kiállni a lábából. Amikor azután végre elmúlt a fájdalom, az öregasszonynak nagy vágya támadt, hogy imádkozzon. Elővette a vánkosa alól a rózsafüzért, ujjával morzsolgatva, imádkozni kezdett.

Kint sütött a nap, de azért érezni lehetett még a szoba levegőjében is, hogy nincs valami nagy meleg, hiszen az ablak és az ajtó résein keresztül hideg, kissé páras leveleket préselt be kívülről a szél. Az ablak előtt, a mandulatán, még nem fakadtak ki a rügyek, de már duzzadtan várta egy varázsütésre, amelytől végre elernyedhetnek. Távolabb az akácok látszott, azon túl terült el az öregasszony szőlője. Ott most minden kopár és néma volt.

Az öregasszony végül is felkelt, márcsak azért is, mert eszébe jutottak a macskák. Téli kezdete óta a tűzhely környékén aludtak, mert ott melegebb volt, mint az öregasszony szobájában. Sajnálta is, hogy nem alhat velük.

Amikor kicsoszogott a konyhába, csodálta, hogy csak két macska jött reggelizni, a harmadikat még az udvaron sem látta.

Hűtlen lett a Koszos! — kesergett. Nézte a macskákat, amint ettek, közben ő is megreggelizett, aludtjelet kenyérbéllel. A kenyér héját egy vödörbe dobta, ott gyűjtötték a disznók a moslékra valót. — Majd azt is megetetem — motyogott. — Ne szidjanak — gondolt az eltartóra.

Az öregasszony fogta a botját, és kisántikált az udvarra, majd messzebb a szőlő felé, abban a reményben, hátha megtalálja a kujtorgó Koszost. A legkedvesebbet... Végigbotorkált az akácok mellett a szekerúton, egészen a földéig. Jobbra, a szőlőjén túl,

elmosódva látta a tsz birkanyjáját a legelőn. Oda jártak a tavasz kezdete óta. Se az úton, se a sárban nem akart tovább menni, hanem visszakanyarodott a gyümölcsös irányába.

— Lehet, hogy ott bújkál a szőkevény — nézelődött.

Azután észrevette a Koszost, ahogy közelebb ért, azt is felfedezte, hogy a macskája többet nem eszik a kosztjából. Nem messze a háztól, egy öreg diófára akasztották fel. Kicsit ingott a szélben megnyúlva a madzagon, fekete szőre felborzolódott az utolsó kímában.

— Ki tehetné?! — pityergett az öregasszony, miközben megismogatta az élettelen macskát.

Sokáig bajlódott, amíg eltemette, mivel jó ideig megfelelő helyet sem talált. Végül elvitte a háztól vagy ötven méternyire, az orgonáshoz, és ott ásta el egy kosárba fektetve. Défelé végzett a munkával, akkor sem volt elégedett, mert nem tudott a sírra keresztet tenni.

— Itthagytál kiscicám! — szipogott. — Gonosz emberek...

Később az öregasszony ült a konyhában, és maga elé nézett. Nem ebédelt, be sem gyűjtött, a görcs ismét beleállt a lábába. Régebben, mégében beszélt a lábához, most ott tartott, hogy nem is szólt hozzá. Érezte, hogy fáj, de már nem saját lábának tekintette, hanem valamilyen külső dolognak, amely gyötörni akarja. Még orvososágot sem vett be ma dében. Lassan már nem is tudta volna megmondani, hogy közül-e még a lába, csak ült mozdulatlanul, fejét a mellére ejtve.

Kezdt felhősödni, a nap hol eltűnt egy-egy kisebb-nagyobb felhő mögött, hol kisütött egy rövid időre. A tyúkok a disznóól előtt kapirgáltak, közben gyakran forgatták a fejüket a ház irányába, várták az elmaradt magot. A disznó is nyugtalan volt, éhesen, türelmetlenül rőfögött, mert nem vitte ki neki az öregasszony a moslékot. Azonban ő mit sem törődött az udvaron történekekkel.

A szél néha felkapott pár szalmaszálat és néhány méter-

rel arrább sodorta azokat a bejárta a testét, szomjas volt. Odacsoszogott a kúthoz, és le-nézett a vízre, amely sötétan csillogott a mélyben. Az öreg asszony merően bámult lefelé, már nem is érdekelte, hogy milyen a kút körüli világ. Egész testében kívánta a hűvös nyugalmat, ahol semmi sem fájna. Már szinte a szájában, maga körül érezte a jég-hideg vizet, az egyedüli dolgot, amelyet senki sem tudott megváltoztatni itt a tanyán. A kút, amelyből a férje is olyan jóízűket ivott régen.

Nézett, nézett lefelé, miközben teste egyre könnyebbé, egyre súlytalanabbá vált.



(Foto: Móra Gábor)

2 + 1

Megjegyzés: amikor Weöres Sándor: Antik Eclogája megjelent, a vitában, melyet kiváltott, elhangzottak olyan vélemények is, hogy „arról, amiről ez a vers szól nem is lehet írni, mert...” Megpróbálok megcáfolni...

A parkett kék volt, rajta hárman ültek, félbehajtott, réz-sárga szőnyegen...
 A két test lassan, fájón, kétfelől a Félélem testtelen testébe hatol,
 s a Félélem — sebzett-sántán menekül, s két pont óvatosan összeér valahol...
 Ők ketten mind közelebb kerültek, de közöttük ott ült a FÉLELEM...
 Lüktető sebek közt egyre több a varrat... Forró könnyed érzem lázas testemen,
 Ember ennél szebbet, mondd, mit is akarhat? ...s messze szaladt, eltűnt csendben a félélem...
 Fehér-vas-izzású csillogó szemek hajlékony sugara már ölekezett,
 s a Félélem ültében megremeget, nem takarhat el egyszerre négy szemet!

OLDÓDÓ KÖTELEK

Múltat látni
 leszállni évezredekbe
 templomokba és hitekkbe
 keresni e hit magvát
 esőtlen napok átkát
 oldó ősi imát.
 Jövőt látni!
 A sugárzó energiát
 hordozó parányi részt.
 Új áhitatot és új imát
 küszködéseink felépített templomát
 Remegve formálódó hitünk
 az emberben, az új esodát.
 Keze csitítja már
 a most jaját.
 de hangja még nem üt át
 a század falán.
 En a jelenben élek
 kezeimet fogja a múlt
 de oldódnak kötelekél.
 Simitom kezéd,
 fejed tenyerembe szorítom.
 úgy vislek át az új pillanatba
 most! Ne vess!
 De nem az én erőm ez.
 Mindig voltak és vannak emberek
 kiknek tágabb a gondolat,
 a pillanatnál erősebb a tetta.

Kékesi Katalin

KÉKESI Katalin:

BÚVÖLET

Édes, végtelenül édes hangok, patakokban ömlő csacsogás, pettyegés bujt át a kulcslyukon, a falak pórusain, a téglák résein, az ajtó hasadékaiban. Jött, átbújva az akadályokon ez az öreg, gyermeiken naiv, édeskés hang. Súly nélküli szavak, bántóan karcolatlan könnyed nevetés. Hetven év minden órája, kárba vesztett kísérlete volt, hogy tapasztalattá ércsedjenek hangszálain borzalmai, boldogságai. Anyasága, fia betegsége, a temetések hosszú sora, a fűtyülő repeszek, bombák, gránátok robbanásai, üzöttség és éhség napjai. Semmi nyom, semmi a sajátos hangszóló billegő felhangjaiból csak folyékony, mindent átfigó csacsogás, vagy inkább a tejet lefetyelő macska nyelvének egyhangú csuszszanásai a konyha védett négyzetéből. Kötények és konyharuhák, evőeszköz és mosogatótál és újra előlrol a tiszta kö-tény...

Anyám — gondolta Ágnes, és elfordult az ablaktól. Beszél, beszél és én még mindig nem tudtam megszokni. Ez biztos, mert értem, amit mond: szavakat, zárt, pont nélküli mondatokat. Negyvenhat éve hallok a napoknak ezt a semmitmondó imáját. Talán már az ölében — nem, még előbb — már a méhében rámfolyt ez az eszékli szőfelhő, az egyetlen lehetősége a hallgatás félelme ellen.

Az ágyra feküdt, és elengedte magát. A fejét is csak annyira mozgatta, hogy szeme körbeforduljon a szobán. Egyetlen módot ismert, hogy a hangoktól elszakadjon, végigpillantani a tárgyakon, amelyek soha nem szóltak hozzá. Még álmában sem, azon az ideglázás napon sem, amikor a férje elment. — Nem bírta hallgatni a mamát — mosolygott magán, ennek az érnek selymes hazugságán. 15 éve él egyedül, azóta nem változtatott semmit a berendezésben. Pedig nem szerette már. Félmodernségük, a darabonként vásárolt tárgyak diszsonanciája, mindez, ha nem is fáj az ilyen kemény napokon, mint ez az öntudattal teli mai, legálábbis bosszantotta. Sőt, helyenként belecspített a múlt gúnytalan és féltőlmentes felidézése. A váza a bal sarokban könnyelmű fényűzés volt akkori pénzszük éveiben. Az összetört hamutartó emléke hiányt keltett benne. — Ez lett volna az egyetlen darab, amit most is szeretni tudnék, oly szép és eredeti volt — merengett pillanatnyi őszinte vágygal. Úgy kapaszkodott most ebbe a tárgyba, mint a két évtizeddel ezelőtt ma-digteremtette, bizó őszinteséggel készített otthonba. Dolgozó-szobának, olvasóteremnek szánta ezt a szobát. Az íróasztal nagy fiókjaiba süllyesztett félnovellák, javítottan versek körül keringett itt minden váza, egy, terítő és könyv. Könyvek az asztalon, a polcokon, az ágyon itt mellette. Érintik a karját, a talpát, a haját. Nem tud betelni velük. A szavak megremegették, elgondolkoztatták, tiltakoztak és feldühítették, ritmikussá tették a lélegzetet, fényesítették a szemét, és néhány órára lázadóvá tették. Eszpresszóban és az ucán, a ház udvarából és vetítőlámpánról leste el a beszélgetéseket. Már nem tudott választani beszéd és beszéd között, mint azelőtt elményt várva. Nem szólt, csak hallgatott közelférközve azokhoz, akik szóltak egymáshoz. Érezte, tudta a szavak értékét, de már nem zárulhatott be a semmitmondás előtt.

Neki-nekilendült azelőtt az írásnak ma már fel sem tudná soraként idézni. Negyed, fél, nyolcad novellák lettek, szikrái csupán a kibontakozásnak. Előbb órá-

kat, napokat keringett az íróasztal körül. Tett-vett rajta, megírt egy színtelen levelet, közben a gondolat szavakat öltött, alakult, változott benne. Könyvet vitt elő, aztán olvasás közben, egy mondat közepén, a világ legjobb drámáinak és regényeinek perzselő fordulatait felugrott, és írni kezdett. A gondolatát nem fedték a leírt sorokat, és tolla egyre lassúbb lett. Azután megállt. Fáradtan, cigarettáját gyümö-szölve, izdadt karokkal és háttal hagyta ott az asztallapot. Könyvek zúgtak a fejében, írók nevei, akik írtak már ilyes-mit, elkoptatták ezeket a szavakat. Szájában keserű, csipős nyál gyűlt a sok dohányzástól, a félmunka kudarca teljes erővel tört rá. Majd holnap folytatom — biztatta magát, de már tudta —, ez szinte bizonyosság volt, hogy másnap talál kifogást, hogy ne kelljen befejeznie. Söt harmadnap és azután is. Másnap már egy filmért lelkesült, anyját hallgatta a konyhában, vagy könyvébe merült.

A falak fehérek, mint régen. Minden évben elhívja a festőket. Megtámaszkodnak a létra tetején, szavak nélkül nyújtva ecsetjükkel a plafonnak. Ágnes várva jár közöttük, ügyetlenül, nézi az arcukra száradó fehér pettyeket. Kávét főz, és kivárja, amíg a mézportól szabaduló szájjal, lassan tagolva egyszerű tréfákat vetnek egymás felé. Ismeri már hangszólóik formálanságát, arcukat nem is látva tudja jó, vagy rossz napjukat; rekedtségükből szinte a szagát is be-szippantja az előző este benyakalt bornak.

Lassú bomlása volt ez körülötte az anyagnak. A színek, a fény nem fotonokra és korpuszkulákra, hanem fényes hangokra osztódott. A megformált kő, agyag vagy bronz volt, János műtermében változott át dallamokká. János maga volt az erő, a markáns anyag formálója és Ágnes mégis véghezvitte a nagy átváltozást; illékony zajja tette a kőbe vágó véső, a megroppanó izületek, a lehalló szlándok hangját.

A római kút permetező vizének suttogása lenyűgözte, amíg János csak beszélt a megformálásáról, a nehéz fehér kő dobbanásáról, amikor helyére került. A fényképen csalódás volt számára.

János lassan elmaradt esti sétáikról, nem mesélt többet a készülő emlékműről, portrékról és szálfagyenes, párhuzamos lábú lányalakjairól. Ágnes engedte eltűnni barátait. Felidézte lelkesült szavakat, és betekeredőzt hangjuk szálaiba.

Keserűség és önmarcangolás nélkül vallott magának. Ma is kísértette még a papír, egy újabb vállalkozás és kudarc. De ezt már szinte ajándéknak, egy gyönyörű színházi előadás-nak tartogatta, valami túl jónak, jutalomnak, tehát semmi esetre sem olyannak, amit megengedhet magának. A túlkörhöz lépett, hogy kijózanodjék, hogy azt lássa, akivé lett, hogy elkergesse a visszapergő éveket. Blúzázt gombolta, szoknyáját csúsztatta a padlóra. Meztelenségének felemásága sem ejtette már kétségbe. Lányos apró mellek, sima, tiszta fehérek és ott a combján, a hasán a gyűrődések, ráncok töredezett vonalai, apró lyukak, mint völgyben a pocsolóyák. Arcán kin nélküli pókhálóráncok szá-zai, de a szemében, szája vonalán a húsz év előtti makacs-ság, az a majd holnap bátorság, a be nem fejezett vállalása. A mosolya sem vallott be semmit. Úgy kelt ki lárvájából, mint a karcolatlan talppal átlépett évek bizó csillaga.

Piri, a csúnya gesztenyeáruslány

Egy emlék: — Auschwitz.
Jólismert, az unalomig megszokott kép; a barakkokban megrendült vagy unatkozó turisták köszálnak. Néhanyan emlékezni jöttek, mások — illendőségből. Arvagyerkekek bámulnak nedves szemmel az apjuk testét emlékké égető kemencékre, a kisebbek még nem értik, mi ez, de az általános szomorúság őket is bogni készíti.

A síró emberek gyülekezési helye.
Az egyik barakkban képek a falon. Emberek. Előnézet, oldalnézet, félprofil. Előnézetek, emberek oldalnézetben, gyűlölettel teli félprofilok.
(Az egyik kép előtt sikoltás, egy nő üvölt, elveszítettnek hitt anyját látja — milyen csodálatos, ugye, a technika — a falon, földre henteredik, fejét veri a falba, — a csoport tagjai elfordulnak — megérkeznek a mentők, senki sem szól, elviszik a sikoltozó asszonyt.)

Lassan ballagott a téren keresztül. Sötét volt, a lámpákat már szétcsúszdították a téri srácok. A komor bérházak árnyékából egy rendőr lépett elé. Természetesen igazoltatta, a téren általában igazoltatták a későn és magányosan kószáló fiatalokat. Gépiesen mondta az adatokat — fröhlichtibor, születetnegyvenhét júliusot, anyámkleinróza — majd, mikor továbbmehetett, igyekezett visszaerőszakolni gondolatait eredeti medrűkébe. A mai találkozásra a k a r t gondolni, a nap jelentőségét átérzeni, emlékké válását tudatosítani, — ez volt minden igyekezete.

Nem sikerült. Csak Frédi járt az eszébe. Frédi, a vörös, hosszúszerű kandúr, nagyanyja tulajdona. Már előre hallotta utálatos nyávogását. Ez a nyávogás az egész családot jelentette a számára, minden kudarcba fulladt lázadását és kitörési kísérletét. A legutóbbit is, Auschwitz után. Mintha otthon mindenki nyávogna. Szinte hallotta nagy-nénje hangját, ahogy az iskoláról nyávog. Nyávogó család, tuji!

A huzatos bérházak közül elősettenkedett néha a hegyes novemberi szél. Tibor örült neki, de azért felhúta a gallérját. Fűtőlme kezdett.

Befordult egy rosszul világított, szerelemzagú mellékutca, és küzdve a széllal, fűtörészeve hazafelé ballagott.

A kislámpa sárgás, bódító fénye vakította a szemét. Miért nem lehet fehérebb fényű izzókat gyártani?! — ezen morfondírozott. Hihetetlenül üresnek és magányosnak érezte magát. Ne sajnáljuk, ez a korral jár! A tizenhétéves fiatal emberek állandó harcban állnak az őket körülvevő világgal — így tanulnak meg küzdeni, és szenvedni a célokért. Mint a népek, melyek saját halottaik vérvél fizetik meg a történelmi szükség-szerűségeket, úgy Tibor is szenvedve tanult meg igazán élni. Mikor hazajött Auschwitzból, két hét leforgása alatt összeveszett szüleivel, barátaival és Kátival. Kátival, aki képes volt azt mon-

dani, hogy: „Mit nyavalyogsz a sok tetves zsidó miatt, maguknak keresték a bajt, nem?”

Mit tehet egy ember, aki diák, szerelmes, és — az érzelmek ambivalenciája következtében — hihetetlenül gyűlöli szerelmét; hányinger fogja el, ha rágondol! Tibor tehetetlenül állt érzelmeivel, minden cselekedetét értelmetlennek látta. Világfájdalma hatalmas hullámokkal tetőzött. Olyan volt, mint egy sarkára állított kocka; fájdalom egyensúlyban — a legelső gyenge fuvallatig. Egyszóval válság.

Talán ez a mai találkozás a téren... Esetleg... Az az igazság, hogy sűrűsége kézzelfogható célt kell találni az életének, különben teljesen elveszti önmagát. És meg kell találnia a megfelelő életformát is. A cél ismerete úgy sem ér semmit a hozzá vezető út ismerete nélkül. Igaz, hogy furcsa fiú ez a Botond, ám legalább új, eredeti egyéniség. Le kell menni holnap este a tere! Le kell menni. Botond azt mondta, hogy gitárosok is lesznek.

Lefeküdt, de még mindig Auschwitzról álmodott.

Néhol gyertyák égtek a falakon, de a kis lángocskák fénykőre nem volt túl nagy, alig világították meg a vezér körül az asztalt. A galéri gyertyavilágítása ellenkezett minden tűzvédelmi rendszabállyal, hiszen pincében voltak, ahol még elektromos fényforrást is csak elővigyázatossággal szabad használni. A pince szűk volt, és zegzugos, és még a távoli hajlatokból is röhhögés meg női sikkantgatás hallatszott. Tibor oldalát üt, a gyertyák fénykörének peremén, és egy versrésztre gondolt, melynek olvasásakor ugyanazt érezte, mint most.

qip qip qip
qip qip

Tűnődött, ki írhatta ezt... Megvan, hát persze, Weöres!
A társaság szétszéledt az omladékos járatok között, a hangulat egyre nőtt. Kint, az

után cseperészett az eső, csikorogtak a villamosok, valahol Szeged és Kiskundorozsma között egy Simca márkájú gépkocsi elűtött egy tökrészeg kerékpárost, Párizsban és Londonban csevegtek és rohantak az emberek, New Yorkban a Batman-t és a Harc A Modern Kulturáért nevű egyesületet reklámozták a villogó fénycsövek.

Az egyik gyertya kialudt, még sötétebb lett. A gitárosok bús, külvárosi nótákat énekeltek keserves fejhangon:

Hepp, hepp, mindennap kinn a vén Obudán,
hepp, hepp, mindennap fél nyolc után,
mindennap ott ülnek,
és cigiznek a padon,
négy lerobbant, kitévőtálcát nagy vagánv.

Botond — a vezér — ráütött Tibor vállára:

— Na, hogy tetszik itt? — gyorsan folytatta. — Vári, mindjárt jobban fogod magad érezni. ZSUZSA!!! — kiáltott hátra, mire megjelent egy hosszú szőke hajú, álmós, de energikusan kifejtett lány.

— Látod ezt a srácot? Beviszed a hátsó terembe, megmutatod neki, és kedves lesz hozzá, meg minden! Erted?!

Inkább Tibor ijedt meg ettől a kategórikus imperatívuszától, mint Zsuzsa. Ó hidegvérrel végigmerte az idegen fiút, aki zavartan dadogta:

— Fröhlich Tibor vagyok.
— Az még nem baj.
Botond lépett közebe.
— Na, mire vársz? Induljatok!

— Nem megyek — mondta lassan, vontatottan Zsuzsa, és a fiú arcát nézte, a szürke szemét, orrát, a szája szabálytalan foltját — nincs kedvem ezzel a...
— Pofa súlyba! Azt mondtam, méz. Mire vársz, indulj!

— Hagyd, Botond. Ha nincs kedve, hát nem kell... Nem mindegy?
— Nem érdekelték! Azt mondtam, indulás. Kész! Botond átkarolta a vállukat, és mindketten elhagyva önálló akarataikat, egymás kezébe kapaszkodva indultak a csendes sötét szoba, vagy inkább kamraféleség felé.

Mikor kijöttek, a hangulat már melábusabb volt. Több szomorú, részeg fickó nyavalygott a sarkokban. Tibornak igen rossz kedve volt. Bánta már, hogy idejött. Úgy találta, hogy ez a társaság igazán nem alkalmas arra, hogy kátyúba ragadt életét ismét képessé tegye az egészséges továbbhaladásra. Elhatározta, hogy hazaindul.

— No, mi az? Nem kellemes elvegyülni a csordában? Vagy Zsuzsa volt ügyetlen? Bár ezt nem hinném, ugyanis igen sokan tapasztalták az ellenkezőjét. Na gyere, beszéljünk kicsit!

Botond valahonnan hátulról jött, és Tibor megszédült a hirtelen hangtól. Szó nélkül követte a fiút, követte egy terembe, amelyet még nem is látott. Ott üldögélt a vezér szűkebb társasága. Leültették, és itallal kínálták. Nagyon kedvesek voltak. Az ember, ha valakitől figyelmességet vagy jótéteményeket kap, egyre nehezebben képes a tudatában helytelen dolgoknak ellenállni. Egyéniség kell hozzá. Most is ez történt. Ez a társaság különbözött a többiekétől. Művészetéről és zenéről beszélgettek, meglehetősen hozzáértéssel. Tibor is gyakran szólt hozzá, feszültsége feloldódott, hiszen meghallgatták, mintha közérjük tartozna. Még a politikát és a filozófiát sem kerültek, egyéni véleményeket hangoztattak, ám a — Tibornál valamennyire is élesebb szemű — megfigyelő észrevehette volna, hogy valamilyen lanya, áporodott cinizmus lengi át a vitát. Még éjjel után is együtt ültek.

Tibor végül is azaz a jó érzéssel távozott, amelyet csak a magányos emberek éreznek, ha valaki az idegenek között nyos tömegéből véletlenül kissé közelebb kerül hozzájuk. Ez általában csalóka érzés, bánattal végződik és újabb keserű védőpáncél rakódik le a magányos ember lelkén. De

ő ezt nem tudta. Elégedetten gondolt vissza arra a napra, mikor Botonddal megismerkedett. Az a pár szó is — illetve, ahogyan a vezér azokat a szavakat kiejtette, — az a nyugalom és megállapodottság érezte a fiúval, hogy nagy egyéniség hatása alá került, és ő szívesen vette ezt a beavatkozást megingott életébe. Eljött ma. És ezért el fog jönni — már biztosan tudta — legközelebb is. Nem a csordához. A szellemhez, az akarathoz, ami ezt a gyűlévész népséget kordában tartja — morfondírozott Tibor, mikor kilépett az elhagyott téri éjszakába.

Élete beszűkült, lassan egyetlen pontra irányult az érdeklődése. Ez kétségtelenül a változást jelentette. Egyre otthonosabban mozgott a galériben, megismerte a szokásokat, megtanulta, mit szabad mondani, mit nem, de még hetek múlva is ott tartott, ahol az első nap: idegen volt, kívülről jött, megtört személy. Egy alkalmas pillanatban Botond elé állt, és megkérdezte: miért van ez így?

Tibor önmagát gyúrta le, mikor ennél a társaságnál maradt, erkölcsi érzéke élénken tiltakozott a durva szavak és azok titokra váltása ellen. A galéri úgy hódította meg őt, hogy látszólag tudomást sem vett róla. Tibor megingott ember volt, és az ilyen meghajlik egy határozott közösség előtt.

— Látod, a tömeg olyan, mint ezek a lányok — mondta Botond, a vezér, válaszolva a srác kérdésére — ha kedveskedve hívod őket, mosolyognak, ha rájuk ordítasz, dühöznek, de mindenképpen azt teszik, amit te akarsz. A tömeg csak agyag, massa, amelyből tetszés szerint formálhatsz furulyázó pásztorlánykát, vagy felbőszült germán harcosot. Szobrász kérdése az egész. Emlékezz csak, mit írt Nietzsche: „Asszonyhoz mégy? A korbácsot ne feledd!” Ez a fontos. A korbácsot ne feledd! — Botond egyre féljebb emelte hangját. — De vigyázz! A tömeg zárkózott. Csak azt engedi magához, aki semmiben sem különbözik tőle. Ezt jegyezd meg jól magadnak! Elvegyülni a nép között — ahogyan az áruház királyokról és féltülye bankigazgatókról gondolták — nem lehet, marhaság. Láttál-e már elhízott színházigazgatót, amint éppen a proletárságával dicsekedett?

Azt mondod, egészen közénk akarsz kerülni. Meggondoltad ezt? Hát azt hiszed, mert látad meztelenül egyik-másik lányt, már mindent tudsz? Ha a gyertyafényben sötétnek látod a dolgokat, az még nem jelenti, hogy azok valóban sötétek. Gondolod, a közös romantika tartja össze ezeket a fiúkat? Fenét. Egészen más! A szabadság. Itt azok lehetnek, aminek álmodják magukat, saját életük színházát rendezik be, és szabadságnak keresztelik.

Az egyik bolthajtás alatt egy lány sikított, valószínűleg verték, vagy megerőszakolták.
— Ezek hisznek abban, hogy szabadok, pedig nem igaz. Figyelj csak! A szabadság csak a kiválasztottnak adatik meg. Mint nekem. Nekem, érted, mert én fölötte vagyok ennek a csordának, a vezérük vagyok. Itt minden az enyém, ha akarom. Ne szólj közbe, ha nem hiszed, bebizonyítom. Nem hiszed, amit mondom? Hát most fülelj! Figyelem! KUSS!

Botond fölállt a székre, s amikor kiabált, egyszerre csönd lett. Még a sikítózat is abbahagyta a láthatatlan lány.
— Ismeritek itt a sarkon a csajt, aki gesztenyét árul?

— Pirit? Azt a randát? Persze, hogy ismerjük. Cigány az...
— Kis ártatlanság. Na ilyen pófával nem is csodálom.

— Csönd! — újra Botond szólt — azt a lányt holnap hozzuk ide, és eljárszunk vele egy kicsit. Majd én megkezelem. Tibor majd leszóltja, és odahívja hozzánk. Azután jövünk mi.

— Dehát... én... én tulajdonképpen... — kezdte Tibor, de a vezér félbeszakította.
— Megmondtam. Te még! Vagy nem te akartál közele-

tartozni? Tehát holnap nyolckor a téren. Most oszoljatok, gyermekeim!

Lassan oldalgott a tér felé. Mint egy megvert kutya. Szűkölő félelem szorongatta. És felháborodás. Már jó késő volt. Félt Botond elkerülni. Félt a késés miatti megtorlástól. Érezte, hogy már eljárt az a sors. És marta a felháborodás. Hogy kerülhet így a galéri hatalmába?! Ezt nem tehetik vele! Ő nem követ el erőszakot. Nem kényszeríthetik rámenni egy ismeretlen lányra. Ez az új élet? Az életel? Ez közönséges erőszak. Ugyan rögtön az elején láthatta volna. Ahogy Zsuzsát nekijárandékozták egy este. Újra félt. Szeretett volna visszamenni nagyanyja macskája és hímezei közé. Nem. NEM! NEM MEGY EL!!! Nem szabad elmennie.

Miközben így morfondírozott, lassan oldalgott a tér felé. Már látta a csoportot, ahogy a padokon gubbasztanak a fiúk. El akart futni, de már késő volt. Azok is észrevették őt, és egy páran elindultak felé. Botond elé vezették.

— Mennyi az idő? — kérdezte a vezér üdvözlét helyett. Most csakugyan vezér volt. Komor, tisztá, a haja megésvülve, fekete bőrkabátján szigorúan behúzva az összes zipzárt.

— Nos, hol voltál? Felelj! — Fröhlich Tibor ott állt a laza csoportokból kialakult gyűrű közepén, és hallgatott. Rézben daczból, részben az ijedségtől.

— Tehát nem válaszolsz? Na mindegy. Látod, ott a csaj. Piri. Odamész, szövegelsz neki és a pince felé hívod. A többi mi elintézzük. Indulás.
A fiú némán állt. A csend egy pillanatra ránehézedett mindenre. A gyűrű összéb szorult. De ez a csend elég volt Tibornak ahhoz, hogy visszafordult, és látta a vért, bátor legyen és döntsön. Hal-

— Te nem vagy kiválasztott. Botond megértette a kihívást. Intett a többieknek, hogy ne bántsák a fiút.
— Tehát szembeszállsz velem. Te azt hiszed, hogy te szabad vagy? Hogy van saját akaratod? Nem, őcsikém, tévedsz. Azt teszed, amit mi akarunk.
— Nem megyek. Nem az a szabadság, hogy paracsolatsz és nem engedelmeskedsz. Az csak góg. A szabadság, a függetlenség... az egészen más. Az itt bent van, úgy hívják, hogy öntudat. Hogy a rád ható erők közül kiválasztod az egyéniségednek megfelelő, és azt érvényesíted. Újat alkotsz. És kitartasz mellette, mindenáron.
— Én tegnap este megmondtam. Az a lány, Piri, ma lejön velünk a pincébe. Te hozod ide. Nekem.
— Ez az összes? Ez csak erőszak. De én nem megyek. Botond közelebb lépett és felkattintotta rugós bicikliját, Tibor védekezően kinyújtotta kezét, és érezte, ahogy a penge beleszal a húzába. Megtántorodott és elesett.

A galéri, élén Botonddal, elindult Piri után. Tibor hallotta a lány sikítását. Feküdt a pizsokban és arra gondolt, hogy mindez szükségszerű volt. Így kellett lennie. Ahogy ehhez a galérihez került, ahogy hatalmuk alá vonták, ahogy lázadni próbált. Lázadni a humánium nevében. És törvényszerű az is, hogy itt fekszik a földön, az utcagyerekek felverté porban. Fájt a karja, azt érte a kés. Nem volt súlyos a seb, szinte jelentéktelen. Ezért kár volt rögtön lefeküdni Botond előtt. Így megalázó. Nem volt küzdelem...
De mégis, ahogy végigsímtotta kis sebet, és látta a vért, mártírnak érezte magát.

A mentők elviszik a sikoltozó asszonyt, el a kis légerendelőbe, lefektetik, gyógyszerrel adnak neki, nyugtatják. Megszólták az ilyesmit. Minden hónapban akad három-négy ilyen eset.
Sötét az ég a krematórium fölött.



Végem! — jaldult fel, s egy utolsó nyekkenéssel összeesett. Por szállt fel alóla. A többi szék szivertépő részvétellel nyikordult meg. Mész József feltápáskodott, néhány szóval méltatta az esetet, (a középkorban az állítólag kimerítette volna az eretnkség fogalmát) és leverte a port ruhájáról. — Sto szlucsilos? — tette fel a kérdést az éppen a teremben tartózkodó, mindennapi munkáját végző nyelvtanár, talán nem is azért, mintha nem tudta volna, csak inkább az óra folyásának további komolyságát féltette. Tapasztalt, tanári szimata ezúttal sem csalódott. Mész József körülnézett. Széket keresett. Állt. Nem tehetett arról, — sőt azt tekintetével és kézmozdulatával is igyekezett bizonyítani —, hogy az általa annyira kedvelt oroszóra közben csak áll a teremben, tekinget, és meg kell érteni, hogy nem ő az oka annak a hirtelen kedélyváltozásnak, amely csoporttársai körében követekezett be. Röhhögtek rajta. Rajta! Szerette volna, ha minden szék származását, vagyont nem tekintve, mindenki alatt egy-szerre, és most mindjárt leszakad.

Nem volt több üres szék a teremben. Elindult az ajtó felé. Ahogy fordultak utána a többiek, így nyikorogtak egyre élesebben, egyre fenyegetőbben alattuk a székek.

A székek tanácsa félóra késéssel kezdődött. Lassan gyülekeztek. Bicegve nyikorogva, egymást támogatva vándorogtak. A szibongóból lötyögő végtagú székek érkeztek. Lehajtott fedelűek klappogtak a menza felől. A lépcsőmászás fáradsálmától élesen ziháltak, ami székeknél furcsa recsegő-sercegő hangokban nyilvánul meg.

Mai napirend az utánpótlás kérdése.
Végre megjelent az elnök. Fél támláját még a háborúban veszítette el. — Megérkezése nagy nyikorgást, recsegést keltett, mindenki hallani akarta. Ülve beszélt, nem akarta, hogy lássák azt a bevését, miszerint, a Pista hülye. Szerinte ez tekintélyromboló volna.

— Sajnos — mondotta — a fiatalok egyáltalán nem jönnek egyetemünkre, valahogy népszerűtlen előttük a közgazdasági pálya. Mi, öregek, már fáradtak vagyunk — szögezte le — már belénk rögződött a régi mechanizmus, mi már az újba nem tudunk zökkenőmentesen beleilleszkedni. Egyre több társunkat veszítjük el, s új fiatal, erős, éprnégyláb széke még mindig nem jelentkeztek. Nyekergő protest songjainkra, látványos széteséseinkre, szánalmas külsőnkre nincsenek tekintettel. Ezek a mai fiatalok, csak a szórakozás, a klub, a flipper érdeklő őket — fejezte be magabároskadva.

— Lépjünk sztrájkba — javasolta egy képviselő, a többség éljenezve recsegett.

Következő szemináriumon a tanár „üljenek le!” felszólítása után az egész csoport a földön találta magát. Szanaszét széklábak, támlák, forgácsok. Mindenki kiabált, jajgat, a tanár méltatlankodik.

Egy szék utolsó, cinkos mosolyt küldött Mész József felé, majd boldogan kiszervezett.

EGY FELVONÁS

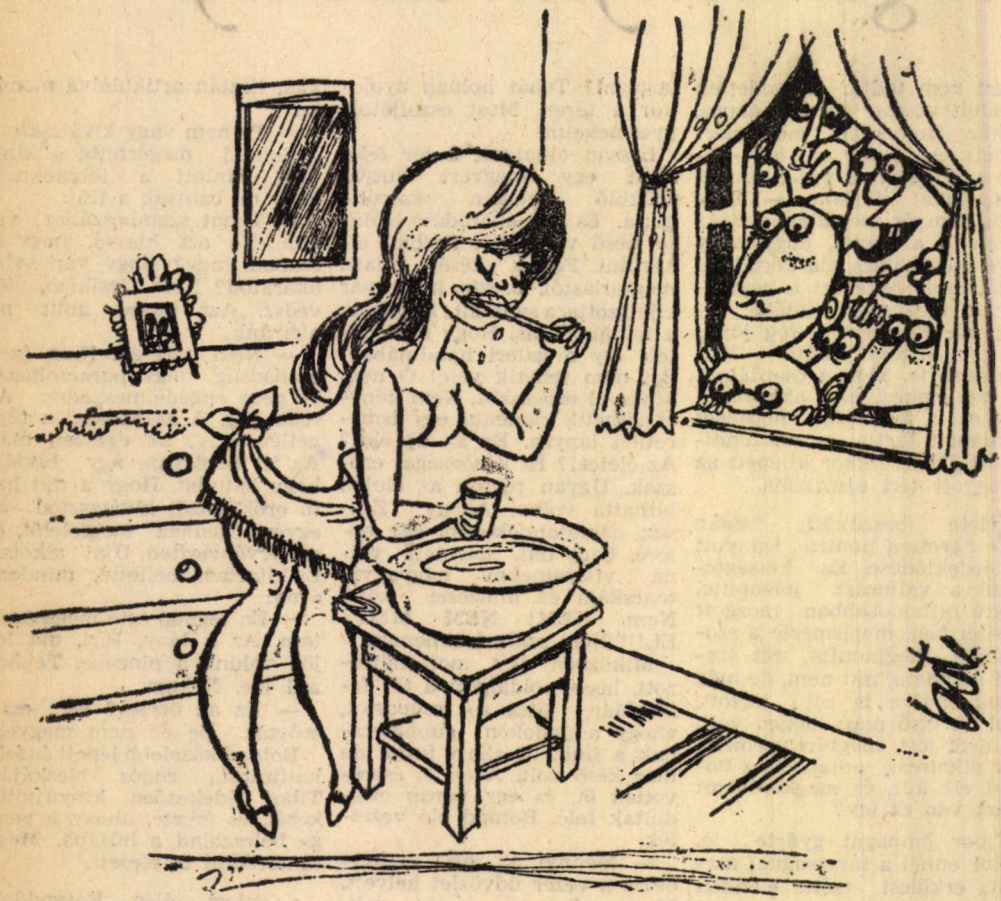
A mámor utolsó pillanatában
a füstben lebegtem,
mellettem, az ereszen szeretkezett
két szárnyatlan légy;
s mi,
az örök szürkeségben
elektromos pezsgőt ittunk,
és állapotaink sarkain,
a földdel —
— álló agyvaesórákban,
ólommal leöntve-forogtunk.

Tunk, tunk, tunk.....
értelmünk tényérjából,
a hús bőfőgés zsírjából,
még élő foltokat mártogattunk,
hogy mohóságunk húzzon alá;
miként,
az arany lebegések keresztjei alatt,
zabáltunk.

A mámor utolsó pillanatában,
a füstben lebegtem,
elsüllyedt színpadon,
madzagon,
tar reszketésben,
és úgy:
az ismétlődő mozdulatban,
elveszett a Szó.

Tormai László

Audiovizuális oktatás



— Lássátok, így kell fogat mosni...!

HISZTA RÜLET

ÉN NEM HISZEM, HOGY NORMÁLIS VAGYOK

Kuplé az ismert dallamra

Írta: Joó Rudolf

A menzáról szól első kis mesém
Hol évek óta táplálkozom én.
Evek óta eszem keveset,
Rágós húst és hideg levest.
Ezt nem tűrhetem, hogy tűrhetném én
Majd megmutatom, rend lesz az idén
Mert a menza bizottsághoz fordulok
...Én nem hiszem, hogy normális vagyok.

A pg-vizsgát jelesre teszem,
Ha a termelési mód lesz tételem
Bertótihoz bátran bemegyek
S vele szépen elbeszélgetek
S meggyőzőm őt arról, hogy mily jók,
A Szabó Kálmán-i relációk
Igy biztosan, majd kitűnőt kapok,
...Én nem hiszem, hogy normális vagyok.

A barátomhoz megyek csendesen,
Hát ott fekszik Matild a kedvesem.
Kérdem tőle nagyon csendesen;
Mit csinálsz itt Matild kedvesem?
Deriváltunk válaszolja ő,
Hogy üssön belé rögtön a mennykő.
Mert én csak egymagam deriválgatok,
...Én nem hiszem, hogy normális vagyok.

Jól tudom, hogy nem vagyok oly ész
Amilyen volt Arisztotelész.
Különösen azért vagyok bús,
Mert nem vagyok dialektikus,
Mert nem értem azt, hogy mint lehet,
Itt is — ott is, az a mozgó test
Felfogni ezt képtelen vagyok,
... Én a t hiszem, hogy normális vagyok.

LÁTOMÁSOK...

Újév hajnala. Csengetnek. Odabent nem hallja senki, folyik a szilveszteri házi-buli. Újra csengetnek. A harmadikra megjelenik a házigazda, a részre nyitott ajtón kidug egy tizforintost:
— Köszönöm, János bácsi. Viszont kívánom.
Az öreg, elvéve a pénzt:
— A Selesztákéknál csőrepedés van, tessenek vizet venni, mert a vezeték egy hétig el lesz zárva!

ereszti a rózsaszínű kis új-évi embert, mely visítva menekül az asztalok között. Mindenképpen akarja fogni, a fel-fordulás óriási. Miért az izgalom? Malacországban ugyanis is az a mondás járja, hogy aki az újévi embert megfogja, annak egész évben szerencséje lesz.

— Nem is örül neki?
— De, persze... Milyen számot hívtak?
— 111—111-et.
— Akkor itt valami tévedés lesz, az én számom 253—943.
— Igen? Elnézést... Ezek szerint mégsem ön nyerte az ez évi közgazdasági Nobel-díjat!

— Borsi —

Koncentrálandó! Meggfontolandó!

(avagy egy szegény vizsgázó rémlátomásai)

Termelési együttítható
Teljesítmény együttítható
Bevonható?
Nem vonható
Altató!
Az lenne jó!
Nem tudok elaludni
1/c-vel oszt. Kálczecki
Nem altató
Együttítható
Együttítható altató...
Na most!
Talán sikerül
Altató
Itató
tató
ató
tő
ó ó ó

Eloivasandó!
Megtanulandó!
Megfigyelendő!
Pedig az andó
endő
a magyarban nem
használandó

Altató!
Az lenne jó!
Nem vonható?
Bevonható?
Teljesítmény együttítható
Termelési együttítható
együttítható
ható
a tő
tő
ó ó ó

Dull László

ARANYMONDÁSOK

— Tanár: — Ezt jól jegyezzék meg, mert nem annyira az életnek tanulják, hanem a vizsgán nagyon tudni kell!

Vizsgán történt:
Diák kihúzza tételét, jegyezzet, majd abbahagyja. Tanár: — Mi van fiam, nem megy, nem megy? Diák: — Elnézést kérek tanár úr, de ma nihilem van.

Peches ember ne menjen a fégre. De ha matek vizsgája közeleg, okosabb, ha mégis a korcsolyázást választja.

Jobb ma egy mozijegy, mint holnap egy ebéd...

Újra küszöbön a szokásos év végi „Ki mit tud” vagy „Ki miben tudós”, avagy egyszerűen csak a „Vizsgaidőszak” című nagyszabású házivetélkedő.

VIZSGÁN

— Tanár úr, nézze rendűségemet!

Egy kérdést még, csak egyet, ha lehet!

— Jól van, legyen! Pedig tudom:

Elvenni azt, mi volt, nem én fogom.

Tanár: Ez a jogszabály nem annyira a panaszos számára okoz nehézséget, inkább azok számára, akik nálam vizsgáznak...

A közgazdászok olyan sebészek, akiknek kiténő bonckésük van, de csorba műtökésük, s ezért remekül dolgoznak a hullákon, de sanyargatják az eleven húst.

Chamfort

Villamoson

Mondjátok, utaztatok-e villamoson, mely nem a sineken ment? csak zötyögött a napokkal a papucs és a tizórai között, plakátokkal ásitva a fejtetőn járkáló emberre, ahol vekker csöngeti le a foghatóval tömött kocsit, s rendőr sípolja le a lépcsőn csüngő, óriási gnómokat, mondjátok, kapaszkodtatok-e amikor a sebesség árammá változott? így húsz és hatvan év között, keresztül a kőhalmazon, a dimenziók sinein.

Tormai László

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Karoly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt
Fetelés szerkesztő:
Kincses György
Szerkesztőség: Budapest., IX. Dimitrov tér 8.
Telefon: 186—850/138
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat.
Készül a Szikra Lapnyomdában



— Idegeimre megy ez a fickó!

— ???

— Már a harmadik beadványt adja a tüzelőanyag gazdaságosabb felhasználásáról.

Reform

Zakatozva szuszog fel a lejtőn a vonat
Nem bírja, sok az utas, a csomag
„Uram, mit csináljunk?”
Mindjárt megállunk!”
Tör ki pánik, kél a harag
Ötlete támad a kalauznak:
„Csomagját mindenki kezébe vegye
Jól megmarkolva, ablakba kitarítsa,
S kevesebb súly lesz mindjárt idebe...”

MOTTO: egy újszülött közgazdásznak minden régi közgazdász vicc — új!

Egy mérnök, egy orvos és egy közgazdász vitatkozik, melyikük szakmája régebbi eredetű.

— Természetesen, az enyém — mondja az orvos —, hiszen Ádám bordájának kioperálása már orvosi műtét volt.
— Igenám — szól a mérnök

—, de már jóval Ádám előtt mérnöki munkára volt szükség, hogy az őskáosz állapotából a természet rendje kialakuljon.
— És mit gondolnak uraim — szólalt meg halkan a közgazdász —, ki csinálta a káoszt?!

á
d
d
d
m
c
s
u
t
k
a



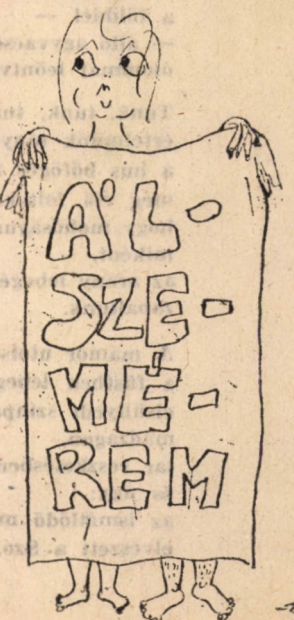
GONDOSKODÁS



demokráC.I.A.



ónapó



(Halász Géza karikatúrái)

Meglepő ötlet?!?

Egy kezdeményezésről és egy javaslatról volt szó az általános kar KISZ-gyűlésén.

Másodéves elméleti szakosok tájékoztató körét szeretnék szervezni — nemcsak a maguk számára — amelyben előadásokat hallgatnának és vitatnának meg a politikai gazdaságtan anyag kapcsán felvetődő kérdésekről.

En még egy javaslatot is előterjesztettem, változatos formájú diákkörök szervezésére.

Ötleteinkkel szemben gyakori ellenérvelés, hogy a gyakorló formák idő- és energia-szétaprózdáshoz vezetnek, megakadályozzák azt, hogy valaki alaposan foglalkozzon egyetlen témával, azt, hogy jó szakemberré váljon. Szembekerülnék az oktatási reform fő céljával.

De mit akarnak a kezdeményező másodévesek?

Megtudni, mi a súlya a gyakorló tudományban és a gazdaságpolitikában a tananyag egyes kérdéseinek, melyik mennyire nyitott, hogyan hatják át egymást, melyik irányban kell és érdemes vizsgálódni, merre szakosodjanak majd. Ne felejtjük el, hogy legtöbbjük még csak egy éve hall közvetlenül gazdaságról, gazdaságtudásról. Tájékoztatói akarnak és kitágítani szellemi horizontjukat. Nem lehet komolyan állítani, hogy a korlátolt látókör feltevése az értelmes szakosodásnak. Azt azonban igen, hogy nyilvánvaló akadály.

A tananyag szükségességét elvont témakörből áll, s pillanatnyilag részben elavult is. Kezdetén vagyunk a reformnak.

Ha a diák tudását nem próbálgatja állandóan, épp azt nem tudja meg, ami a legfontosabb az anyagban: hogyan aránylanak a kérdések.

Elkeserítő látvány nézni negyedéveseinket, ahogy birkóznak szakdolgozataikkal. Nagyonbár elvesznek 2-3 könyvben, anélkül, hogy fel fogják a témájukat mi köze a gazdaságtudás egészéhez. Nem értik, hogy dolgozatuk megoldása mit old meg a gazdaságban.

Az ezzel való elégedetlenség vitt engem a második javaslatomhoz és az a tény, hogy nekünk nincsenek tudományos diákköreink. Amit annak nevezünk, nem tekinthető diákkörnek. Természetesen nálunk is vannak „a tudomány” kérdéseivel foglalkozó hallgatók. A szakszemináriumi rendszernek is előnye, hogy annak, aki elmélyülten akar foglalkozni valamivel, megadja a lehetőséget hozzá. S szerencsére ezek még többen vannak, mint ahányan dolgozatokat írnak a TDK konferenciára.

Gyakran az az érzésem támadt, hogy még tanáraink sem mindig veszik észre, mit jelent a tudományos diákkör.

Hiszen az egyénileg végzett dolgozatírás, egy-két tanárral való konzultálás — pláne, ha mindez egy-egy fenyegetően közeledő konferencia pillanatnyi erkölcsi kényszere miatt történik — semmiképp sem diákköri munka.

Ebből hiányzik a tudományos diákkör, mint munkaközösség, négy nagy előnye: 1. a folyamatos ösztönzés, 2. az állandó tájékoztató, 3. a menet köz-

beni kontroll és 4. a vitákban önálló vélemény.

A folyamatos ösztönzés, amit a diákkörben kialakuló versengés biztosít; az állandó tájékoztató, amit a diákkör munkatársi közege segít, és az, hogy tagjai produkálni akarjanak a többiek előtt: megszolgálják a tájékoztatót. Legfontosabb tényező pedig a munkaközbeni kontroll, mert mindenki a többiekre is alkalmazza azt a mércét, amit magára, s így a legerősebb mércéje érvényesül. A szakszemináriumon is betöltheti ezeket a funkciókat de ott a tanár személyiségének nagy szerepe az ösztönzés, kontroll, tájékoztató általában egyoldalúvá teszi. A tanár kívülről: ez előny is, mert jobban tud vezetni, de hátrány is, mert kevésbé tud aktivizálni.

Milyenek is lehetnének a tudományos diákkörök?

Először: Nyilván szintén egyéni munkán kell alapulniuk. Csak az a diák hasznos a többiek számára, aki maga is dolgozik, tudja a többit segíteni: egy munkaközösségnek az értelmes önzés állásponjtján kell lennie.

Másodsor: a tudományág közönségén kívül kell, hogy tagjainak támaiban legyen egy közös vonatkozási pont. Jó azonban, ha emellett a témák mégis erősen különböznek, s minden területnek valaki szakértője is. (Az általános karon kialakult érdeklődési körök alapján három TDK-t javasoltam eddig: 1. a mechanizmus és a gazdasági problémáiról, 2. a gazdasági növekedésről, 3. a társadalmi mechanizmusokról és elidegenedésről. Elképzeléseim szerint, például a második TDK-nak tagja lehetne az is, aki matematikai növekedési modellekkel, az is, aki gazdaságpolitikai stratégiákkal, s az is, aki a növekedés történetével, feltételeivel foglalkozik.)

Harmadsor: célszerű, ha egy-egy TDK több tanárral és kutatóval is kapcsolatban áll.

A TDK viszonylag ritkán jönne össze, és ilyenkor egy-két ember a saját dolgáról beszélne, következtetéseit mondaná el, s a többiek a maguk tapasztalatai szerint megvitat-

nák a referátumot. Így az előkészítő dolgozatokat is alaposabban tudnák megvizsgálni, maguk is kitekintést kapnának problémáik más vetületeire.

Célszerű lenne más egyetemek évkönyveinek mintájára a diákkörök által legjobbnak tartott dolgozatokat összegyűjtve kiadni.

E diákköröknek ugyanakkor célszerű önképzőkör-jellegűnek is kell lenniük. Megbeszéléseik nyilvánosak, sőt reklámozottak lennének, hogy mások is bejöjjenek, tájékozódhassanak, munkájukba bekapcsolódhassanak. Szükséglet szerint az önképzőkör jelleg még domináló is lehet, — akár a II. évesek kezdeményezésében —, hogy az egyéni munkába kezdők megtalálják a maguk útját. Ilyenkor nem az eredeti állításon, hanem egy-egy problémakör megragadásán, ismeretetésén lenne a hangsúly. Különösen fontos ez az első két évfolyamon, elősegítendő a szakszemináriumra orientálódást, első éven a szakosodást is.

Mindezt persze csak mi, hallgatók szervezhetjük meg, mert itt a mi munkánkról van szó. A tanári segítség fontos, és hasznos,

de ha rájuk bízunk minden kezdeményezését, minden irányítását — ha csak nevelődünk és nem neveljük magunkat —, a mi aktivitásunk nélkül, hogyan válhatnánk értelmes szakemberekké, gyakorlati vagy elméleti értelmiségiekké?

Már beindulóban van a másodévesek tájékoztatói köre, első két témája a „fogyasztói társadalom” elmélete és a termelési mód kérdése. Erdeklődők Vince Péternél (II. évf. elméleti) jelentkezzenek. Egy másik kör fogyasztás-szociológiai vizsgálatokba kapcsolódna be, ennek szervezője Bokor Judit (II. évf. terv-mat.). A negyedéves tervmatematikusok gazdaságmatematikai kört terveznek. Aki a szövegben említett három diákkör valamelyikében szeretne dolgozni, vagy egyéb javaslatot, forduljon hozzám (III. 382.).

Juhász Pál
IV. éves elméleti szakos

TANSZÉKRŐL TANSZÉKRE

II. A politikai gazdaságtan tananyag korszerűsítése

Kapitalizmus politikai gazdaságtana tankönyvünk színvonalát tekintve előkelő helyet foglal el egyetemünk tankönyveinek sorában. Ezért kellett némileg meglepetést, hogy a napokban új könyv jelent meg. Az okokat keresve a szerzőkhöz, dr. Erdős Tibor egyetemi tanárhoz és Bertóti László docenshez fordultunk.

A régi könyv elfogyott mondotta Erdős professzor —, így feltétlenül szükségessé vált az új kiadás. Ez alkalmat adott a tankönyv korszerűsítésére.

Szakitottunk a hagyományokkal; nem különítjük el a klasszikus kapitalizmust és a monopolkapitalizmust tárgyaló anyag-részeket, mint a régi tankönyvben, hanem az egyes kategóriákat azonnal a kapitalizmus különböző szakaszaiban fellelhető megjelenési formáikon keresztül mutatjuk be.

Például az értéktöbblet, az árárányok, a pénzforgalom stb. tárgyalásánál rögtön kitérünk az ezekkel kapcsolatos modern problémákra is.

A mai kapitalizmus kérdései már az alapfogalmak tanulmányozása idején nagy érdeklődésre tartanak számot hallgatóink körében — mondja Bertóti László docens. Régi tananyagunkban viszont a kérdések megválaszolására meglehetősen soká kellett sor, nem is szólvá arról, hogy a klasszikus rész túl elvonottá vált (a szabadverseny kapitalizmus mindent jól szemléltető jellege, szerepe „ugrott ki” túlságosan), a monopolkapitalizmusról szóló fejezetekben pedig a kelletnél nagyobb teret kaptak a tényismertetések, a számszerű adatokkal alátámasztott leírások. Ez feszültséget, aránytalanságot idézett elő a két tananyag rész között.

Nem sikerült minden problémát megoldanunk az új könyv szerkesztése során — fűzi hozzá Erdős elvtárs. A tananyag szerkezeti változtatásai (fejezetek más helyre történő beépítése) tartalmi kérdéseket is felvetettek.

Szükség volt tehát tartalmi átdolgozásra is egyes fejezeteknél, s időhiány miatt ezt a munkát csak

részben végeztük el. Ennek ellenére az új könyvet sokkal jobbnak tartjuk a régivel.

— Annál is inkább — folytatja Bertóti elvtárs —, mert eddigi tankönyvünk terjedelme a nagy szerzőkolléktíva vitáinak eredményeképpen az optimálisat meghaladta. A „szerzőkoncentrációval” készült új anyag jóval rövidebb, sokkal tanulhatóbb, s koncepcióját tekintve is egységesebb. Egyes leíró részek elhagyásával tulajdonképpen egy minimális követelménynek megfelelő tananyaghoz jutottunk, s ezt egészítjük ki az előadásokon, továbbá a kötelező irodalommal.

— Méggyeszer hangsúlyozni szeretném — teszi hozzá befe-

jezősül Erdős professzor —, hogy a most megjelent tankönyvet nem tartjuk véglegesnek.

Ezt a tanévet próbának, tapasztalatszerző időszaknak tekintjük, s ne lepődjenek meg a hallgatók, ha 3-4 év múlva ismét új könyvvel jelentkezünk.

Foglalkoznunk kell azzal a gondolattal is, hogy a tanszék a jövőben olyan tankönyvet adjon ki, amely a gazdasági törvényeket és kategóriákat együttesen, a kapitalizmus és a szocializmus körülményei között elemezné. Ez gyakorlatilag azt jelentené, hogy nem lenne külön kapitalizmus és szocializmus politikai gazdaságtana tankönyv.

Kurtán Lajos

Kandidátusi értekezés

Szigeti Endre elvtárs, a politikai gazdaságtan tanszék adjunktusa 1968. október 22-én sikerrel védte meg „Közgazdasági nézetek a magyar szociáldemokrata irodalomban a két világháború között” című kandidátusi értekezését.

Az értekezés felelti vita délelőtt 10 órakor kezdődött a második emeleti tanácsteremben. Először a két opponens: dr. Simon Péterné, a közgazdaságtudományok kandidátusa és dr. Baksa József, a történelemtudományok kandidátusa fejtette ki véleményét. Majd a nyolctagú bíráló bizottság további hozzászólóinak adta meg a szót. Felsőzsolcán dr. Farkas Sándor, egyetemünk tudományos szocializmus tanszékének vezetője és dr. Sándor Pál, a filozófia tudományok doktora. Válaszában Szigeti elvtárs köszönetet mondott a bírálóknak és röviden megvédte álláspontját.

A bíráló bizottság zárt ajtók mögött tartott rövid vita után úgy döntött, javasolja a tudományos minősítő bizottságnak, ítélje oda a tudományok kandidátusa címet Szigeti Endrének.

— Milyen út vezetett a tudományok kandidátusa címig?

— Legelőször a kötelező vizsgákat kellett letennem — válaszolja Szigeti elvtárs. —

Ezután került sor a disszertáció megírására, mely több mint két évig tartott.

A terület feldolgozása teljesen új volt. Mindössze néhány cikk a szakkönyvtárakban és egy-két doktori disszertáció — ennyire terjedt ki a magyar közgazdaságtan feldolgozott története.

Uj területen kutattam, mely egy nagy korszakot fog át. S épp ez vonzott, hisz mindenki szívésében foglalkozik olyan témával, ahol valami újat mondhat.

Konkrét nehézségek az jelentett, hogy nincs átfogóan feldolgozva még a szociáldemokrata párt tevékenysége. Ezért sok anyagot kellett átneveznem, s állást kellett foglalnom nem kifejezetten közgazdasági kérdésekben is.

Nehezítette a kutatást az is, hogy témám nem kapcsolódik közvetlenül az egyetemi oktatáshoz. Kis része került csak publikálásra a Párttörténeti Közleményben 1967-ben. Így nem nagyon tudtam menét közben ellenőrizni, javítani az anyagot.

— Folytatja-e tovább ennek a területnek a kutatását?

— A magyar közgazdaságtan története eléggé feldolgozatlan.

Nem nyugodhatunk bele, hogy más országok közgazdaságtan történetéről többet tudunk, mint sajátunkról. Szeretném folytatni a témát, hisz az anyagban még sok kérdés megválaszolatlan.

Kutatni szeretném a XX. századi magyar közgazdaságtan történetét: ezen belül a magyar marxisták, a magyar szociáldemokrata párt és a polgári közgazdasági nézeteket. Érdemes lenne Mónus Ilést, Popper Sándort, stb. az egyes szociáldemokrata szerzőket külön-külön is feldolgozni.

Faragó András

FEHÉR HOLLÓ?

A múltkoriban harmadéves a estis hallgatókkal beszélgettem. A téma: az évközi tanulmányok. Többen azt bizonygatták, hogy a ferasztó napi munka, a család, a különböző társadalmi kötelezettségek mellett ők az esti tagozaton egyszerűen nem is gondolhatnak évközbeni folyamatban, hétről hétre történő tanulásra. Marad a vizsgaidőszak...

— Aki ezt össze tudja egyeztetni, olyan közöttünk, mint a fehér holló — mondta az egyik.

— A mi évfolyamunkon is van ilyen — szölt közbe a másik — és nem is olyan kevés. Itt van például az iparszakos Koppányi Anna...

Munkahelyén, az EM Lakótervező Vállalatnál kerestem fel. Mindjárt a tárgyra tértem.

— Igaz a „gyanusítás”? Bizonyásképpen stencilezett tanrendjét húzta elő: — tessék, a bekarikázott időpontok tananyagát már átvettem.

Amelyik tárgyból van tankönyvünk, aszúrban vagyok az előadások anyagával.

— Ez a szorgalom hogyan tükröződik az eredményekben?

— Még nem tudom. Az első két évben — bevallom — ennyire rendszeresen nem vettem át évközben is a tananyagot. Közepes rendű voltam és ideológiai államvizsgáim is közepesre sikerültek. Szeretek tanulni. És szeretném, ha ez az indexemen is jobban érzékelhető lenne. Ezért határoztam el a tanév elején, hogy minden előadás, szeminárium után otthon átveszem a leadott tananyagot.

— Hogyan jut erre ideje?

— Mint mondtam, én szeretek tanulni, így a napi munka után nem okoz nehézséget leülni a könyvek mellé, annak ellenére, hogy mint tervelőadó, itt bent is szellemi munkát végzek.

— És a szórakozás? Látom, karikagyűrűt hord...

— Igen, menyasszony vagyok. A vőlegényem is esti iskolába jár, az autóközlekedési technikumba. Így csak keveset tudunk szórakozni, moziba, színházba járni. Mindketten úgy érezzük, hogy az kevés, amit eddig elértünk. Képzettebbek akarunk lenni. S ezért az elkövetkező néhány évben első a tanulás.

— Biztosítottak-e a feltételek a folyamatos tanuláshoz?

— Otthon és a munkahelyemen igen. Bent az egyetem már akad néhány zavaró körülmény. Például rosszul

tervezése és szociológia, amelyből még mindig nincs jegyvetünk. Népgazdaság tervezéséből ennek ellenére már röpdolgozatot is írtak velünk...

— És milyen előmenetelt jelent majd a munkahelyén az egyetem elvégzése?

— Hajaj! Az még messze van. Ilyen irányú beszélgetést még nem folytattam főnökeimmel. Ők javasoltak a továbbtanulásra, remélem, ha eljön az ideje, igényelni fogják szakmai képzettségemet...

Pongrácz György

(Koppányi Anna)



Ébredés

Színhely: I. előadás. Téma: Pg. — nemzeti jóvedelem, társadalmi termék stb....

Hirtelen berregés rázza fel az álomszuszekokat. Az előadó is felkapja a fejét: te jó ég, már csengettek, és még nem fejeztem be az előadást.

Semmi pánik, csak egy gólya hozott be egy vekkert, és micsoda pech, pontosan háromnegyed tízkor csengetett. Vagy talán 5 perc múlva már randija volt és időben akart felébredni?...

—forró—

1+2=3

Iszom a kakaót

Vajon igaz-e ez az egyenlet? Ezen gondolkodom többször is a büfé előtt, miközben 3 decis poharamból a kakaót iszom. Hogy mi az összefüggés a kakaó és a matematika között? Ha jól megnézem a poharat és annak tartalmát, a mennyiség valóban az előírt szintig ér.

Csak hogy mi ez a mennyiség? 2 + 1 — vagyis 2 decis kakaó és csaknem 1 decis valami sötét színű anyag a pohár alján. Egyes jóhiszemű emberek azt állítják, hogy ez a sűrűje, ebben van a táperő. Hiába, én mégis jobban szeretem, ha a kakaó mind a három decije azonos viszkozitású. Ezért támadt tehát kétségem, hogy habár az előírt mennyiséget kapom, mégsem három decit iszom. (Kérj kanalat és keverd fel az alját... — Szerk.)

—d—

A vállalati belső mechanizmus korszerűsítése

Hírek

A gazdaságirányítás 1968. január 1-én bevezetett reformja a figyelmet szükségképpen főként a központi irányítás és a vállalat mint egész viszonyának korszerűsítésére fordította. Egészen világos volt azonban korábban is, és az ma is, hogy a „makromechanizmus” konstrukciójának változása általában szükségessé teszi a vállalaton belüli mechanizmus lényeges korszerűsítését is. A gazdasági mechanizmus reformja nem áll meg a vállalatok kapujánál.

A vállalati belső mechanizmus változtatásának ügye azonban lényegében a vállalati öntevékenységre maradt. A tapasztalatok szerint a vállalatok egy része — felismerve a változtatás szükségességét —, az önműködés követelményeihez igazodni igyekvő, konstrukciós változásokat hajt végre saját belső irányítási és gazdálkodási rendszerében. Igen sok vállalatnál viszont nem történtek hasonló lépések. Ez a tény, továbbá az, hogy a különböző vállalati kezdeményezések rendkívül eltérő jellegűek — és feltehetően eltérő hatékonyságúak — felveti annak szükségességét, hogy a vállalati belső mechanizmus korszerűsítésére a központi gazdasági irányítás a tapasztalatokat értékelje és a további vállalati tevékenységhez irányelveket adjon.

Ezen irányelvek kidolgozásához szükséges vizsgálatok megszervezésére és az előzetes javaslatok összeállítására az MSZMP KB gazdaságpolitikai osztálya bizottságot hozott létre, amelynek vezetőjévé egyetemünk rektorát, dr. Szabó Kálmán elvtársat nevezte ki. A 12 tagú bizottságban a pártközpont, különböző főhatóságok, (OT, minisztériumok), felelős képviselői mellett vállalati igazgatók, a SZOT képviselője, és természetesen egyetemünk oktatói is helyet foglalnak.

A bizottság munkája két fő témakör kéré csoportosul.

Az egyik: a vállalaton belüli gazdasági funkciók helyzete, és továbbfejlesztésük irányai, a másik a vállalaton belüli érdekeltiségi rendszer, és továbbfejlesztésének irányai.

A téma tagolásának megfelelően két albizottság alakult, amelyek a főbizottság egy-egy tagja vezet. Dr. Varga Sándor egyetemi docens, az ipari üzemszervezési tanszék vezetője a vállalaton belüli gazdasági funkciók helyzetét vizsgáló albizottság munkáját irányítja. Nagy Imre elvtárs, munkügyi miniszterhelyettes a vállalaton belüli érdekeltiségi rendszerrel foglalkozó albizottság vezetője.

A vállalati belső mechanizmus, a működési rendszer reformbeli új tapasztalatainak, új megoldásainak és problémáinak feltárása, elemzése ezúton általánosítható: a vállalati

szélesebb körére érvényes következtetések levonása, a kívánatos fejlesztési irányok meghatározása nem oldható meg eredményesen a vállalatok közreműködése, aktív támogatása nélkül. Igen nagy arányú munka indult meg tehát a vállalati tapasztalatok összegyűjtésére. Minisztériumi, ágazati szervezési, intézeti, egyetemi szakemberek mintegy 120 főnyi csoportja az ipar különböző ágazataiban, a belkereskedelemben és a mezőgazdaság állami szektorában 670 vállalat-hoz, gazdasághoz küldött ki kérdőívet, 120 gazdasági egységet pedig személyesen felkeres, hogy helyszíni felméréssel tegye pontosabbá, megalapozottabbá a helyzet kritikai elemzését biztosító felvételt. Az albizottságokban és azok ágazati munkacsoportjaiban most készülnek a feldolgozás irányelvei, az adatok lyukkártyás és elektronikus feldolgozásának programjai. A munkában egyaránt érdekeltek a vállalatok és irányítószervek, hiszen a vizsgálat a gyakorlati igények kielégítésére, a gyakorlat által felvetett aktuális problémák megoldására kíván javaslatokat tenni. Nagy fontosságú számunkra is, itt az egyetemen, mert elősegíti az elméleti kérdések tisztázását, útbiztosítást ad a kutatási irányok meghatározására, a valóság sokoldalú, alapos elemzése alapján.

Milyen munkahipotézis alapján, milyen irányokban folyik a vizsgálat?

Az új gazdasági mechanizmusban a vállalaton belüli működésének alapvető feltétele, hogy a népgazdasági szabályozó rendszer keretei között

a vállalati, vezetési, igazgatási, gazdálkodási rendszer optimálisan alakítsa ki a vállalati feladatokat.

Mindehhez olyan belső mechanizmusra van szükség, amely biztosítja, hogy

a vállalati célok a gyáregységekben, üzemekben, műhelyekben megvalósuljanak, és amely ugyanakkor lehetővé teszi a vállalaton belüli termelőegységek kezdeményező készségének kibontakozását is.

A kérdőíves felmérésnek és a helyzetvizsgálatnak — ezek szerint — a következő súlyponti kérdésekre kell irányulnia:

I. Milyen a vállalaton belüli gazdasági funkciók elhelyezkedése, továbbfejlesztésük irányai?

Először is azt vizsgáljuk, hogy a vállalatok a reformra való felkészülés és a reform előtti időszakában milyen irányban fejlesztették főbb tevékenységeiket. Milyen új funkciókat fejlesztettek ki, milyen meglévőket sorvasztottak el; azt milyen szervezeti és egyéb változások követték; a funkciók gyakorlásában milyen új módszereket, metodikát, az együttműködés, kooperáció milyen új formáit fejlesztették ki, döntéseiket milyen gazdasági kritériumokra alapozták.

A felmérés kiterjed a vállalati fejlesztési koncepciók kialakítására, a tervezés tartalmára, módszereire, a beruházás, a gyártmány- és gyártásfejlesztés helyzetére stb.

Másodszorban: **Melyek a vállalaton belüli termelőegységek vezetési-igazgatási, gazdálkodási rendszere továbbfejlesztésének irányai?**

A felmérés lényeges célja egyfelől annak a vizsgálata, hogy a gyáregységekkel, külső telepekkal rendelkező vállalatok a vállalaton belüli munkamegosztás milyen megoldásait alkalmazzák? Különböző tevékenységeket milyen fokban központosítottak, illetve decentralizáltak? S az mennyiben vezethető vissza a vállalat adottságaira, jellemzőire. Másfelől azt kell feltárni, hogy a belső munkamegosztás és a vezetési-igazgatási funkciók szervezési állapota mennyiben van hatással a döntési jogkörök elosztására, a termelőegységek önállóságára. Ebből a szempontból azt kell megvizsgálni, hogy a műszaki fejlesztés, az értékesítés, az anyaggyártás, és munkaerő-gazdálkodás terén milyen a termelőegységek önállóságának mértéke, hatásköre, a feladatmeghatározás, a tervezés tartalmának módszerei tekintetében, illetve milyen a termelőegységek elszámolási, nyilvántartási, információs rendszere.

Végül elemezni kívánjuk a vezetés színvonalát, módszereit is: fel akarjuk mérni a vezetési gyakorlat legfontosabb hibáit, és azt, hogyan korszerűsítették a vezetési rendszer egészét, illetve hogyan alakultak a vezetői munka belső arányai 1967—68-ban.

II. A vállalaton (trösztön) belüli anyagi érdekeltiségi rendszer továbbfejlesztése.

Anyagi érdekeltiségi rendszerünkben a munkásoktól a felső

vezetők felé haladva fokozódik a nyereségben való érdekeltiség. Fordított irányban a nyereségérdekeltiség mellett a béreken keresztül történő osztórendszer növekszik. Így a feladatokat két egymással szoros összefüggésben levő kérdéscsoportra bontjuk:

— Milyen a munkabérek, bérrendszerek hatékonysága, a nyereségérdekeltiséggel való összefüggés; illetve hogyan érvényesül a nyereségérdekeltiség a részesedési alap hatékony felhasználásán keresztül? **A vizsgálat azt kívánja megállapítani, hogy az egyes vállalatoknál mennyiben sikerült az adottságokhoz legjobban illeszkedő belső osztórendszer kialakítani, milyen hatékonysággal működik ez a rendszer, és az érdekeltiségi eszközökkel rendelkezés hatáskörök miképpen szabályozzák?**

A felmérés tehát kiterjed a bérfelhasználás vizsgálatára, a munkák jellege és az alkalmazott bérformák összhangjának és hatékonyságának kérdésére, s a különböző szintű vezetők ezekhez kapcsolódó hatáskörére. Végül elemezni kell részesedési alap képzését a vállalaton belüli egységeknél, a nyereségelosztás módját, és a különböző szintű vezetők hatáskörét a részesedési alap felosztásában.

A Központi Bizottság gazdaságpolitikai osztálya kezdeményezésére megindult munka

vezetésében, tartalmi irányításában és szervezésében igen fontos szerepe van egyetemünknek. A kérdőíves felmérés a helyszíni vizsgálatok, a közreműködő ágazati munkacsoportok, intézetek irányítása, tevékenységük, koordinálása majd a helyzetfelmérő munka alapján az irányelvek kidolgozása igen komoly és felelősségteljes feladatokat hárít ránk.

A gazdasági funkciók helyzetével, fejlesztésével kapcsolatos témakör szakmai bázisa ipari üzemszervezési tanszékünk, amely évek óta behatóan foglalkozik e témákkal. A tanszék feladata az albizottság munkájának tartalmi és szervezeti irányítása. A belkereskedelmi munkacsoportot dr. Molnár László, a belkereskedelmi tanszék docense vezeti. A belső érdekeltiségi rendszert vizsgáló bizottság tagja dr. Megyeri Endre, az ipargazdaságtan tanszék vezetője, bevontunk továbbá a munkába 30 felső éves hallgatót.

Az egyetem történetében először bízott a pártvezetés egyetem erőire ilyen nagy fontosságú közgazdasági feladatot, amelynek elvégzése igen jelentős oktatásunk tartalmi fejlesztése, és egyéb tudományos feladataink megoldása szempontjából is.

Dr. Kovács Sándor adjunktus, a főbizottság titkára

Becsületes ígéretés?!!

Nem tudom igazam van-e, de nem tehetem meg, hogy ne írjam le gondolataimat. Vasárnap, 27-én 300 hallgató vett részt a VIET-VASÁRNAPON. Készakarva nem írok pontos számokat vagy neveket, szeretném, ha a dolog élvonalát vizsgálóknak.

Már akkor is szót kéne emelnem, ha ez a kis szám a futballöntő következménye lenne, hiszen az, hogy áldozatot kell hozni, (vagy nem nézni a döntőt, vagy keveset aludni) nem mentesít azok alól a kötelességektől, amit szerintem egy értünk is harcoló nép segítése jelent.

Az első kérdés tehát, hogy fennáll-e valójában ez a kötelesség.

A második probléma a feliratkozottak és a résztvevők számának nagy különbsége. Volt olyan kar, ahonnan a majdnem 60 jelentkezőből 30 jött el. (Már a 60 jelentkező sem jelent „rekordtermést” egy egész karról.)

A KISZ nyilvánvalóan nem fog semmilyen módon eljárni a szavukat be nem tartókkal szemben (nem is akar), már csak azért sem, mert a jelentkezési lapok valóban elsősorban információs munkahelybiztosítási célokat szolgálnak.

A harmadik probléma a „nemjelentkezés” okaiban rejlik. Nyilvánvaló, hogy a társadalmi munka soha nem kötelező. De van a világon erkölcsi kötelesség is.

Ez különösen akkor vetődik fel élesen, amikor néhányan nem lustaságból nem jönnek, hanem olyan felkiáltással, hogy „én már teljesítettem az ez évi vietnami szolidaritásomat”, vagy hogy „ezzel is csak hosszabbítjuk a háborút”.

Tisztában vagyok azzal, hogy annak a ténynek a tudatosítása, hogy Vietnam effektíve értünk is harcol, egy cikk keretén túlnővő, hosszabb politikai felvilágosító munkát igényel. De nem lehet vitás az, hogy Vietnam szocialista ország, hogy Vietnam egy imperialis hatalom agressziójának áldozata, hogy hősiessé és kitartóan harcol az ellen az agresszió ellen és hogy nekünk, mint szintén

szocialista országnak, segítenünk kell harcolni.

Nem szeretném levenni a felelősséget a Szolidaritási Bizottság válláról. De a Szol. biz. nem azért van, hogy mások helyett is szolidáris legyen, hanem, hogy formát adjon a tömegek szolidaritásának. És ha ez a forma több ízben üressé, tartalom nélkülivé válik, akkor komoly analízisre, önvizsgálatra van szükség.

Mi hát a megoldás? Ez a kérdés annál is inkább sürgető, mivel nem utolsósorban az a 300 hallgató kérdezi, aki vasárnap le dolgozta a 6 órát. Nos, a megoldás semmiképp sem jöhet „fentről”. A tömegek mozgalmá semmiképp sem lehet a legjószerűbb vezetőgég agyszüleménye sem. A vezetés irányíthatja, koordinálhatja, helyes irányba terelheti, de nem találhatja ki a mozgalmat.

Elsősorban az alapszervezetek személyekig menő komoly önkritikáját-kritikáját látom szükségesnek. (A nemzetközi szakon már el is kezdődött valami ilyesmi.) Ez különben legalább annyira szerves része a demokráciának, mint az „igazgatásba beleszólas” sokszor demagóg módon előrángatott jelszava.

Lehetségesnek látom a csoportszintről kiinduló felajánlások megtételét, vagy az alkotó önkritika (a hiba feltárása és kijavítása útjának megadása) más módjait.

Biztos sok mindent helytelenül fogtam meg, bízom benne, hogy tübben is fogják cikketet bírálni, s hangsúlyozni kell, hogy a leírtak kizárólag személyes véleményemet képezik. Mégis mindezt le kellett írnom, hiszen hazánkban nem egyszerűen „jó”, hanem jó marxista közgazdászokra van szükség, márpedig abban a szóban, hogy marxista, sok minden benne van, többek között az is, hogy becsületes (amit ígér, azt meg is tartja), és az is, hogy internacionalista.

Szíriai Péter
II. évf. elm. szak.

Az embert a munka tette emberré...

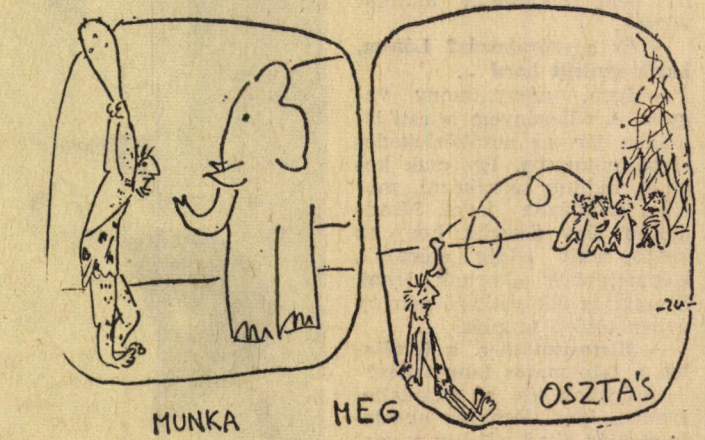
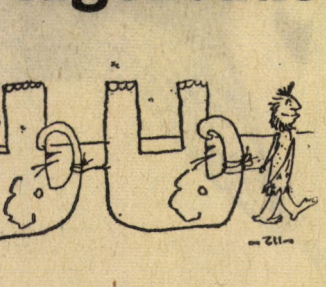


— Te, amíg nem dolgoztam, állati jól éreztem magam!



— Ő miért kap kettőt?
— Első kategóriás...

Vagyoni tagozódás



ÉRTÉKELMÉLET



A szak szervezeti bizottság november második felében összehívott októberi értekezletet rendez, amelyen dr. Szabó Kálmán rektor elvtárs tart tájékoztatót az idei tanév feladatairól. A tájékoztatót majd baráti vacsora követi.

Az ipargazdasági tanszék a közeljövőben szocialista szerződést köt több olyan nagy vállalattal, mint a Beloiannisz, Ganz-Villamosági Művek, Zomancipari Művek, Ganz-MÁVAG, Egyesült Izzó, Országos Gumipipari Vállalat, Tatai Szénbányák, mely szerint a fenti vállalatok vállalják egyetemünk egy-egy szemináriumi csoportjának patronálását, elősegítik az előadásokon tárgyalat témák bővebb kifejtését, gyakorlati alátámasztását, megismertetik a hallgatókkal az üzemet.

Bár a szocialista szerződésnek még csak a tervezete készült el, de a múlt héten az egyik negyedéves iparszakos csoport, dr. Antoniewicz Flórián vezetésével a nyereségérdekeltiség témakörű szakszemináriumát a Ganz-Villamosági Művekben tartotta. Itt dr. Polonkai János gazdasági igazgató egyórás előadása után Ory Sándor számviteli főosztályvezető mutatta meg a hallgatóknak a gyárat.

Az üzemekben tartott szakszemináriumok legfőbb célja: a szakdolgozat (diplomamunka) minél sikeresebb elkészítése.

Sapovalov szovjet professzor, a Moszkvai Plehanov Közgazdasági Főiskola politikai gazdaságtan tanszékének docense magyarországi látogatása során egyetemünkön konzultációs előadást tartott a politikai gazdaságtan tanszék munkatársaival és az elméleti szakos hallgatók számára. Előadásának címe: „A szocializmus politikai gazdaságtanának vitatott kérdései a Szovjetunióban”.

Dr. Hágelmayer István, a pénzügyi tanszék vezető docense előadást tartott a Közgazdasági Társaság pénzügyi szekciójának ülésén. Előadásának címe: „Teljes foglalkoztatottság és valutastabilitás”.

Az egyetemi MSZBT-szervezet minden pénteken 3-4 óráig ingyenes orosz nyelvi társalgási gyakorlatot hirdet, amelyet Fodor Istvánné és Zója Iva-novna oktatók vezetnek. A gyakorlat helye a 304-es terem, hová az MSZBT vezetősége minden hallgatót szeretettel vár.

A KISZ KB egyetemi és főiskolai osztályától nyert értesülés szerint november 11-én és 12-én a budapesti Keresztény Egyetemen rendezik meg az Egyetemisták és Főiskolások III. Országos Konferenciáját.

A konferencián mintegy 270 hallgató és meghívott vesz részt. A konferencia fő napirendi pontja: „A KISZ-szerepe az oktatási reform továbbfejlesztésében” című anyag megvitatása.

A vitát interpellációk követik, amelyekre a meghívott miniszter-helyettesek fognak válaszolni. A továbbiakban kerül sor a kiváló KISZ-aktivák kitüntetésére. Végül újraválasztják az Országos Egyetemi és Főiskolai Tanácsot.

Egyetemünköt képviselik, mint az OEFF tagjai: Bessenyei Lajos (statisztika tanszék) Simon Pál, KISZ VB titkára; mint a Budapesti Egyetemi és Főiskolai Tanács tagjai: Kancz Margit (IV. évf. tanár B), Kollár Zoltán, világgazdaságtan tanszék), Náfrádi László (a kultúrpolitika vezetője), Szarvas László (tudományos szocializmus tanszék). A tanácskozáson még négy hallgatónk vesz részt: Németh Miklós (III. évf. tanár A), Szelényi Zoltán (III. évf. külker.), Jankó Géza (IV. évf. ipar), Herczegh Ferenc (III. évf. elmélet).

1968. november második felében az NDK Kultúra és egyetemünk nyelvi körének közreműködésével német nyelvű diákvetélkedőre került sor.

A vetélkedőt — melynek sikerét korszerű technikai apparátus segíti elő (magnetofon, filmvetítés) — a német nyelvű kör vezetői rendezik. A résztvevők az NDK politikai gazdasági és kulturális életéről szerzett ismeretekből mérik össze tudásukat.

Jelentkezni lehet a csoportmeg-bizottaknál, illetve a III. 332-es szobában a nyelvi tanszéken.

India 1969. október 2-án ünnepli M. K. Gandhi születésének 100. évfordulóját. Ebből az alkalomból az UNESCO az 1968. október 2. — 1969. október 2-ig terjedő időszakot nemzetközi Gandhi-évként nyilvánította. A centenáriumi megemlékezés alkalmából az indiai kormány nemzetközi esszé-pályázatot hirdet.

A pályázat tárgya: Gandhi and the Emancipation of Man”, terjedelme maximum 8000 szó, mintegy 25 normál zépel oldal. Az esszét lehet írni angol, francia, spanyol, orosz nyelven.

A pályázatokat két kategóriába sorolják:

1. diákok 16—24 éves korig
2. felnőttek 24 éves koron túl („general public”).

A két korcsoport számára egyenként és nyelvenként két első díjat biztosít az indiai Gandhi Centenáriumi Bizottság. Az első díj egy hónapos indiai utazás 1969-ben a Bizottság vendégeként. A pályázatot 3 példányban 1968. december 1-ig kell a TDK vezetőnek, dr. Vértés Gábor tanárségének beküldeni.

Nyugtalan lelkiismerettel!...

Ismerkedési est a Róberten

(1. KÉP) Szombaton este a szokottnál is élénkebb volt az élel a Róbert Károly körüli kollégiumban. Ismerkedési est, játszik a Hobby zenekar. Hát kell ennél jobb program? A lányzobák rögtönzött kozmetikai szalonokká alakultak, itt készültek a frizura-csodák és szemöldök-tünemények az erősebb nem gyengítése céljából...

(2. KÉP) ...amíg mindez folyt a II. emeleten, a földszintet is kezdték benépesíteni, főleg a fiúk. Kezdetben „old boy”-buli jellegű volt a dolog, negyed 9-kor ugyanis, még csak kb. 20 fiú tartózkodott a teremben, akik sóvárogva figyelték azt a néhány táncoló párt... Valószínűleg azon táncolók, hogy ők itt ma nemigen fognak ismerkedni. Hacsak egymással nem. De úgy meg minek...

...Persze idővel javult a dolog, megjelentek a hölgyek is, és akkor kezdődött a tulajdonképeni ismerkedés. Egyesek a büfében, a közgáz nemzeti itallal — a sörrel kötöttek beható ismeretséget, ami elég hasznos, mások tánc közben ismerkedtek meg a lányokkal, ami kellemes. A élmesebbek összekötötték a kellemest a hasznossal,

(3. KÉP) ... A hangulat (szesz) fokrol-(szesz) fokra emelkedett, amit csak elősegített a Hobby jó játéka, és az éjjelkor lebonyolított tombola! Hogy ez után mi volt, arra már nem emlékszem, a táncteremben ugyanis meglehetősen nagy lett a homály. De gondolom, jól sikerült az est további része is. Ezt két tény is igazolta: az egyik — én személy szerint jól éreztem magam, a másik: a többiek is ezt mondták.

SZÖVEG: Borsi György
FOTO: Kulcsár József



(1. kép)



(2. kép)



(3. kép)

terv elkészítésénél tovább sokszor nem is jutottunk... vagyis nem ért semmit.

SENKIT SEM AKAROK — személy szerint! — szapulni. Régebben én is épp így részt vettem ezeken a vitákon, és aztán az elképzeléseim csak elképzelések maradtak. Ez tehát az én hibám, a te hibád — mindannyiunk hibája. (Tisztelet a kivételnek... de miért hagyták, hogy így menjen?)

Nem lenne hasznos a módszertani viták helyett végre a módszereket is kipróbálni?

Nem akarok senkivel sem vitázni, csak azt kérdeznem, hogy megtettünk-e mindent, amit lehet, a siker érdekében?

Beszélhetünk-e — jogosan! — a politikai órák rossz módszereiről, amikor még nem is próbáltuk ki azokat? Amikor vannak olyan csoportok, ahol nem is kísérleteznek, ahol egy régebbi, rossz kezdet után egyáltalán nem találkozhatunk semmi, ehhez hasonló törekvéssel?

Az adott módszerek, lehetőségek tízed-, századrészevel sem élünk eddig. Ahol nem megy, felvetettük a csoporton belül, hogy miért nem megy a pol.-kör?

Nehogy ismét decemberben derüljön ki, hogy lényegében alig csináltunk valamit...

Ezen a téren a szemézi tábor sem jelentett előrelépést. Kiinduló pontként az egész tábor sikerét megkérdőjelezte az alig 50 százalékos részvétel:

nehéz elképzelni, hogy így akármilyen szinten érdemi döntés születne. Nem hívtak meg mindenkit, akinek ott lett volna a helye, nem jött el mindenki, akit meghívtak, aki pedig eljött, az vagy vitázott — kézzelfogható eredmény nélkül —, vagy csendesen hallgatott.

Megérte ez a hatalmas befektetést?

AZ IPARI KARON MÉGIS sikerült valamelyest törleszteni a „szemesi adósságot”. A tanácssteremben megtartott kari gyűlésen az egész további KISZ-munkát alapvetően determináló kérdésekre kerestek választ: „Tartjuk-e olyan fontosnak, tartjuk-e olyan nemesebbnek az előttünk álló feladatokat, hogy az eddigieknél sokkal nagyobb erőbedobásra ösztönözzenek bennünket?”

Halálosan komoly dologról van szó. Szídhajtható a körülményeket, a nehezen alakítható környezetet, mások munkáját is. Mindez kifejezheti a mást-akarás gondolatát, a tettekrekesztést, de korántsem annyira, mint amikor a belső elégedetlenség diktálja a szavakat.

Keményen és önkritikusan: nem munkatervi javaslatok a), b), c), d) pontjai köré kerekített vita volt ez, hanem annak konkrét megfogalmazása, hogy dolgozni kell!

Addig nem tudunk előrelépni, amíg mi, önmagunk nem dolgozunk komolyan. **Mi legyünk „klasszak”, utána**

követelhetünk — és követeljük másoktól is komoly munkát: mi legyünk lendülétesek, de utána a lelkesedést transzformálni kell másokra is. A végzett munka így lesz kevesebb. Mindenütt ennek az erő adó befolyásnak kell érvényesülnie — a kerékkötőktől pedig meg kell szabadulnunk. Ez volt az a program, amely a kari gyűlés napirendjére került.

Eddig is voltak feladataink, végeztük a munkánkat — nem is a legrosszabbul. De minden egymásra következő nap más, mint az előző. Az általános, gazdasági és társadalmi forrongás időszakában ami tegnap jó volt, az ma nem elég. S a holnap még többet követel: a ma elhatározását — még jobban! — előremutató gyakorlattá kell fejleszteni.

A kari gyűlés komolyan foglalkozott ezekkel a dolgokkal: ezek után mindenkinek hasonló komolysággal kell önmagában eldöntenie; **amikor a KISZ-vezetőség előtt be kell számolnia eddigi tevékenységéről, tud-e, akar-e többet felmutatni** — a további munka alapja, döntő kritériuma csak ez lehet.

CSÜND VAN: — RÁZZUK FEL MAGUNKAT! Életre kell kelni, el kell indulni egy nehezebb úton. Tudjuk, hangoztatjuk: „A mai gyűlés értelmét azok a cselekedetek fogják megadni, amit majd megvalósítunk belőle.”

László Gyula

Reggeli randevú — esti indulás

II. rész.

Az előző számunkban szó esett a július 13-tól Rostockban építőtáborozó fiú és leány csoport munkájáról, problémáiról, viszontagságairól. Ahogy ígértem, a folytatásban a „napos oldal”-ról, utazásunk élményeiről, szórakozásunkról írok.

Az egy hónap ugyanis, amelyet külföldön töltöttünk, nemcsak munkából állt. Mint az első részben említettem, öt-napos munkahétben dolgoztunk, így az első három hét alatt is, péntek délutántól vasárnap estig szabadon rendelkezünk időnkkel. Ezenkívül pedig — fárasztó munka ide, fárasztó munka oda — a fennmaradó munkanapok késő délutánjain, estein is találunk magunknak szórakozást.

Különösen az első héten, minden alkalmat megragadtunk, hogy munkaidő után bemerjünk Rostockba. Ismerkedni a várossal, nézni a kirakatokat, hogy mire fogjuk majd költeni keresetünket. E tevékenységünkben legfeljebb az zavart, hogy a német üzletek nyitvatartási ideje igen szűk szabott: délután 6 óra-akor mindegyik, még az áruházak is bezárnak. Mi pedig — akárhogy siettünk — háromnegyed hat előtt nemigen értünk be Rostock belvárosába.

Látnivaló azonban bőségesen akad. Az NDK negyedik legnagyobb városa bővelkedik érdekességgel. Rostock nagy nyári programja, az „Ostsee-woche” (Keleti tengeri hét) után érkezünk a városba, s így annak csak színpompás nyomait láthattuk. Megcsodáltuk viszont a város építészeti remekeit, a Lange strasse és a Kröpeliner strasse színes üzletnegyedét, a középkori város falmaradványait,

s volt főkapuját, a Steintort. Másik hétközi elfoglaltságunk — mi lehet, amikor 18 fiú együtt van — a labdarúgás.

Valamit csorbítottunk labdarúgásunk nemzetközi hírnevén

Rostocki szállásunk, a Wohnheim barakkjait körkörösén építették, amelynek centrumában — legnagyobb örömünkre — egy füves labdarúgópálya áll. Mondanom sem kell, már az első nap fociztunk.

Rövidesen nemzetközi mérkőzéseket is játszottunk. Az örökké (és milyen jól!) szervező Várszegi Andris a táborban lakó németeket és cseh-szlovák diákokat is kihívta nemzetközi labdarúgó-mérkőzésre. Később pedig a visszavágóra. Sajnos kár volt. Általában kikopogtatunk... Nem is győzték — persze tréfásan — emlegetni ellenfeleink, hogy szerintük a Bene, meg az Albert ezt a sportot jobban csinálja. Mit tehetünk, elfogadtuk a fias-kót, legfeljebb azzal mentegőztünk: hol dolgoznak úgy az Alberték, mint mi...

Hétvégén: Warnemündében

S ha jött a hétvége, a szombat—vasárnapok jelentették az igazi élményt. Strandolást a Rostocktól vonattal 20 percnnyire fekvő, a Keleti-tenger egyik legcsodálatosabb üdülőhelyén, Warnemündében. A mi Balatonhoz szokott szemünknek bizony lenyűgöző látványt jelentett az élénk társulók kép: amerre szem el-lát, a sok színű tenger, a ho-

mokos tengerpart, rajta végestelen végig milliónyi strand-sátor, ún. strandkorp „védel-mében” borzasztó sok ember. Szinte azt hittük, a hét végét minden német ember a tengerparton tölti.

S hogy teljes legyen a fiúk öröme, szombat—vasárnap a lányok is kijöttek Warnemündébe, s így a két csoport együtt élvezhette a csodás napsütést.

Még fürödtünk is a sós tenger-vízben, pedig — hiába az állandó napsütés — a víz hőmérséklete 16—17,5 foknál nem emelkedett magasabba.

Rügen szigetén

A második hét szombatján munkáltatónk, az IBK külön szórakozást is biztosított. Csoportunkkal foglalkozó megbízottjuk, az örökké vidám Reinhard Hoffmann szervezésében autóbusskirándulás-ra vitték bennünket Rügen szigetére.

Már az utazás is sok élményt jelentett. Útközben megálltunk a híres Hansa-városban, Stralsundban, majd Rügen szigetének legnagyobb kikötőjében: Sassnitz-ban is. Megnéztük a helyi nevezetességeket, nagy sétát tettünk a sassnizi kikötőben, majd folytattuk útunkat a sziget legmagasabb pontjára, a csodálatos kilátást nyújtó, természeti szépségéről meszsze földön híres Königsstuhlra.

A délutáni órákban a sziget egyik kis öblében fekvő Glowe-ban még fürdésre is telt idő, s az esti órákban értünk csak haza szálláshelyünkre vidám nótászó kíséretében.

Az FKK

Mit is jelent ez a három betű? Németül annyit, Freie Körperkultur, ami magyarul: szabad testkultúra. S a németek a nudista strandokat jelölik e három betűvel.

Mi tagadás, a fiú csoport tagjainak fantáziáját izgatta a kérdés: valóban létezik-e ilyen strand a tengerparton, avagy csak fantázia szülte az egész.

Végül az izgalmas kérdésre választ kaptunk: a harmadik héten a bátrabbak mégis csak ellátogattak Rostockhoz legközelebb eső FKK-ra, az autóbusszal és gyalogosan jó két óránvira lévő Markgrafenhaidébe.

Amikor kiértünk a tengerpartra, végig normál strand-területet láttunk. Később azonban a tengerparton fel-

felé menet egy, homokba le-szúrt tábla állt előttünk, a kö-vetkező szöveggel: „Csak nudistáknak!”

Saját felelősségre!

A kijelölt területet csak 150 méternyire lehet elhagyni!”

S a tábla másik oldalától jó másfél—két kilométer hosszúságban húzódott végig a tengerparton a nudista strand — kerítés sehol.

És zsúfolásig napfürdőző, meztelen emberekkel — kor-ra és nemre való tekintet nélkül. Úgy, ahogy Reinhard Hoffmann mondta: férfiak, nők, családok gyerekestől, a világ legtermészetesebb mód-ján fürödtek és napoztak „Ádám kosztümben”. S mi több, vegyes csapatokkal röplabdáztak.

S igaznak bizonyult. Hoffmannak az az állítása is: „Szokás kérdése az egész. Ha valaki kimegy az FKK-ra, elfogja egy természetes érzés, mentesen minden szexuális gondolatától. Higgyék el, kevesebb szexuális probléma, vagy rendbontás adódik nálunk az FKK-n, mint akár más, normál strandokon, vagy egyéb szórakozóhelyen.”

Hogy mennyire így van, ezt a csoport FKK-t járt tagjai is bizonyíthatják. Pedig a hét végén ez a strand is tele volt emberekkel. És nagyon sok volt közöttük a csinos nő is...

Hazafelé

Az utolsó hét szabad foglalkozást biztosított számunk-ra. Ekkor csoportunk, s a lányok csoportja is több részre szakadva folytatta országjáró körúrtját. Külön dicséret il-letheti a múlt évi belker I/3-as csoport 5 fiú és 3 lány tagját, akik — bizonyítva a csoport jó közösségi szellemét — az utolsó hétre is közös programot készítettek.

Néhányan a negyedik hét utolsó napjára megbeszélt drezdai közös randevúig Rostockban maradtak a strandolás kedvéért, míg a többiek három kisebb csoportban néz-ték meg az NDK nagyobb városait, Berlint, Lipszét, Drezdát, majd pedig hazafelé jö-vet utolsó előtti állomásként Prágát.

Hogy az utunk során érin-tett mindegyik városról szól-jak, arra hely is kevés, na meg előttem már annyian le-írtak minden szépet és érde-keset rólok, hogy fölösleges ismétlésekbe bocsátkoznom. Elég csak annyit, hogy mind-ezeket látni — nagyszerű dol-gol volt.

PONGRÁCZ GYÖRGY



A hétvégeket a fiú- és lánycsoport tagjai is a napfényes warnemündei tengerparton töltötték.



László Gyula



Dr. Szabó Kálmán



Simon Pál



Dr. Csizmadia Ernő



Betlen János



Dr. Varga Sándor



Kozma Judit



Kincses György



Dr. Ferencz László



Patkó András

A 3 hónapos zárógyakorlatról

A negyedévesek beszélgetéseiben az utóbbi napok szinte állandó témája a három hónapos évvégi zárógyakorlat bevezetése. Válaszra váró sürgető kérdéseik, ellenérveik és többségük elégedetlensége fogalmazódott meg egy szerkesztőségünkbe érkezett írásban. Betlen János, az írás szerzője polemizált a gyakorlat bevezetéséről, annak a végzősöket sújtó hátrányairól, valamint kiemelte a KÖZGAZDASZ-ban és az egyetemi tájékoztatóban megjelent ismertetés ellentmondásait. Tisztázásra váró fő kérdésként mindenütt a tájékoztatás vázlatos jellegét, a pihenési időt, a gyakorlat hasznosságának biztosítását a tanárok részéről, az aktív támogatást, a meghosszabbított tanév szállás- és menzagonáit vetették fel.

Dr. Szabó Kálmán rektor javaslatára szerkesztőségünk közös megbeszélést, kerekasztal konferenciát hozott létre, hogy egy cikknél bővebb teret, alaposabb indoklást kapjon az egyetem vezetőségének intézkedése; egy asztalnál fejthesse ki véleményét az, aki döntött, és az akiről döntöttek. Ezt a törekvésünket jelzik a meghívottak nevei is: Dr. Szabó Kálmán rektor, Dr. Csizmadia Ernő tudományos rektorhelyettes, Dr. Ferencz László dékánhelyettes, a számvitel tanszék vezetője, Dr. Kreskay Ferenc, a kereskedelmi kar dékánja, Dr. Varga Sándor az Ipari Üzemszervezési tanszék vezetője, Gergely István, a rektori hivatal vezetője, Simon Pál, egyetemünk KISZ VB titkára, Kincses György, lapunk szerkesztője, Betlen János, IV. éves nemzetközi szakos hallgató, Patkó András III. éves külkereskedelmi szakos, Kozma Judit és László Gyula IV. éves ipar szakos, Fábán András, IV. éves belkereskedelmi szakos, valamint Kékesi Józsefné a KÖZGAZDASZ munkatársa.

SZABÓ KÁLMÁN:

Oszlassuk el először is azt a félreértést, hogy a zárógyakorlat bevezetése kompromisszumos megoldás lenne az oktatási idő meghosszabbításában.

Nem tartom szükségesnek a jelen pillanatban a tanulmányi idő felemelését, mivel nézetem szerint a legtöbb szakon nem tudnánk kihasználni a 4 év-nél hosszabb időt — kellő intenzitással. A mostani rendelkezésünk háttere tulajdonképpen a reform előkészítésének időszakába nyúlik vissza. 1965-ben a minisztérium elrendelte, hogy csak négy és fél év után adjunk ki diplomát. A négy év az államvizsgálattal zárult volna, ezután fél évet a diákoknak már állásban kellene tölteniük, és ezalatt elkészíteni diplomamunkájukat. Mi, akkor, az új mechanizmus bevezetése előtt, ennek visszavonását kértük.

Elképzelhetetlen lett volna, hogy amikor a vállalat már nem központi utastásra, hanem önszántából vesz fel egy fiatal közgazdászt, annak fizetését ad, elnézze, hogy az nem a vállalat ügyeivel foglalkozik, hanem még egyetemi kötelezettségét teljesíti.

Számoltunk azzal is, hogy a szakmák iránti kereslet csökkenhet, és akkor a vállalatok egyre gyakrabban élhetnek elbocsátási jogokkal.

Az akkori intézkedést tehát visszavonták. A jelenlegi gyakorlatra a javaslatot azonban mi terjesztettük fel, mi kezdeményeztük. A minisztérium hozzájárulása, amelyben a zárógyakorlat megvalósításához szükséges anyagokat biztosítja, most nyáron megérkezett.

KOZMA JUDIT: A félreértések hivatalos információink hiányosságából adódnak, ami a jelen esetben szinte a nullával volt egyenlő. Egy negyedős beszélgetés, vagy a KÖZGAZDASZ szeptember 7-i számában közölt ismertetés bővítése elkerülhetetlenül tette volna a felzúdulást, és a mai özszejevetelt fontosabb feladatokat megbeszélésére használhattuk volna fel.

BETLEN JÁNOS: A diákoknak adott általános tájékoztató, a KÖZGAZDASZ közlései és a KISZ-vezetőség képviselőivel való beszélgetés alapján írtam meg cikkemet. Diák vagyok, tájékozódásom tehát ennek megfelelő mértékű. Véleményem megírása előtt mégis többet tudtam a témáról, mint a diákok többsége.

Hogy a lényegre térjek, a rendelkezésben két fő ellentmondást látok: 1., A 3 hónap célja a gyakorlati munka, vagy a diplomadolgozat készítése? 2., Hogyan lehet a dolgozatban a gyakorlat tapasztalatait általánosítani, ha a

dolgozat leadásának határideje (augusztus 30) egybeesik a gyakorlat utolsó napjával?

KÉKESI KATI: A nyári hat-hetes szakmai gyakorlatok igen rossz emlékeket hagytak többségünkben.

A vállalatoknak rendszerint terhére voltak, ezért vagy nem törődtek velünk, vagy bevontak saját munkájukba, aminek dolgozatunk témájához rendszerint semmi köze sem volt.

Sokan közülünk a hat hét alatt elestek az előző nyarak kereseteitől, és a sovány ösztöndíjért kárpótlásul azt sem mondhatták el, hogy legalább közlebről megismerhették egy vállalat működését.

SZABÓ KÁLMÁN: A nyári gyakorlatok semmiképpen sem azonosíthatók a zárógyakorlattal. Legfeljebb tanulságot szolgálhatnak a három hónap jobb megszervezéséhez.

A tanszékvezetőknek szeptember 30-ig össze kell ülniük a szakszemináriumok vezetőivel, hogy megbeszéljék a szóba jövő témákat. A félév végére a témáknak az egyes hallgatókra lebontva, készen kell állniuk, a feladat tanulmányozására legalkalmasabb munkahelyek megjelölésével. A szakszemináriumi foglalkozások, a szakdolgozat és a diplomamunka hármas egysége épüljön egymásra.

A diploma elkészítése tehát nem korlátozódik 12 hétre, hanem mintegy egy-másfél évvel előbb elkezdődik az anyaggyűjtés, könyvtári, és szemináriumi feldolgozás. Ez feltételezi, hogy a szakdolgozat és a diploma témája lehetőleg azonos, vagy hasonló legyen. Gyakorlati munkán — és ezt világosan és egyértelműen le kell majd szögeznünk a vállalatok felé is — a dolgozat valós példákvaló alátámasztását, kibővítését, szélesebb látókörét értem. Felmerült annak a lehetősége is, hogy még évközben küldjünk hallgatókat tényleges gazdasági problémák feldolgozására, üzemekhez. Ez a munka természetesen szintén, a diplomázók dolgozatának alap-témája lehetne.

KINCSES GYÖRGY: A tanszék gondos, valóban egyénekre szabott témaválasztása, az egyetem részéről döntő feltétele a gyakorlat sikerének.

A vállalatok érdeklődése a sikerben, azonban korántsem azonos mértékű.

Nem ők fizetik erre az időre a hallgatókat, külön munkát jelent a velük való foglalkozás. Az egyetemnek kellene ezt honorálni, hogy jó szívvel, segítőkészséggel fogadják a diákokat.

KÉKESI KATI:

A vállalatok jelenlegi gyakorlatában a közgazdasági



Dr. Kreskay Ferenc

munka és gondolkodás többségében messze elmarad az egyetemen folyó elméleti képzés színvonalától.

Mégis ezeknek az üzemeknek kell 4—500 hallgató — elméleti vázában már tisztázott — dolgozathoz élő problémákat, példákat adni.

CSIZMADIA ERNŐ: Jó és gondos témaválasztás esetén a zárógyakorlat számonkérési rendszerünk teljesebbé tételét jelenti. Az államvizsgákkal záruló egyetemi évek lényegében csak a lexikális tudás elbírálását teszik lehetővé, a gyakorlat beépítésével pedig újabb erőpróbanák vetjük alá hallgatóinkat. Ez egyben számunkra is biztosabb talajt jelent majd, a pályakezdsnél. A tanár — diák közötti együttműködés jól meg-szervezhető, szinte minden probléma egyedileg megoldható, nehézségek a vállalat és a hallgatók kapcsolatában merülhetnek fel.

Ennek megoldása, nekünk is gondot jelent, tudjuk, hogy nem lesz egyszerű feladat. Az intézmények kijelölt dolgozóinak részünkről történő honorálásával azonban reális érdek-közösség teremthető a közös munkában.

FABIÁN ANDRÁS: Igen sok negyedévesrel beszélgettem, szinte minden szakról, mielőtt a mai vitára eljöttem.

Többségük véleménye, hogy csak szeptembertől kerüljön sor a gyakorlatra. Megértik az intézkedés szükségességét, de éppen a nyáron előtöltött 6 hét rossz tapasztalatai, anyagi gondjai miatt szeretnék, ha szabad idejük, és maguk választotta kereseti lehetőségük megmaradna.

Nem látják indokoltnak miért kellene egy teljes évet egyfolytában végig tanulniuk, s miért nem lehet a gyakorlat kezdetének kitűzött júniusi időpontot későbbre; pl. szeptemberre tenni.

FERENCZ LÁSZLÓ: Gondolni kell a fiatal szervezet pihenési igényére is. Összel is fennáll a lehetőség, hogy — mint az eddigi évek során — megállapodjanak a jövőben munkáltatóikkal a későbbi munkakezds időpontjában. Egy másik járható út, melyet javasolnék, hogy annak aki diplomamunkáját szept. elsején befejezte, adjon a vállalat rendkívüli fizetéses szabadságot. Tudommal erre a Munka Törvénykönyve törvényes lehetőséget biztosít. Lehetőleg az egyetem olyan vállalattal kössön szerződést, ahol ezt az igazgató engedélyezi.

A gyakorlat is rejt magában pihenési tartalékokat, ha az évközi munkával jól elő van készítve a dolgozat. Egyébként úgy tapasztaltam, hogy diákjaink többsége szűk pénzü, s a nyarat pénzkeresésre fordítja pihenés helyett. Szeretném felhívni figyelmüket, különösen a KISZ vezetője jelenlétében: évek során sok diákkal való beszélgetés után vontam le azt a következtetést, hogy nagy a tájékoztatlanság a közgazdasági pályá területeiről.

A KISZ segítségét is kérem ennek megszüntetésében, mert ellenkező esetben maga a témaválasztás válik fikcióvá.

BETLEN JÁNOS: Nem tudom mennyire vette figyelembe az intézkedés, hogy választott témáját nem mindenkinek lesz lehetősége a vázolt módon feldolgozni. Vannak olyan témák,



Fábán András

Gergely István Kékesi Katalin

sőt egész szakok, például nemzetközi, elméleti, ahol jóformán csak könyvtározni lehet.

Az egyes szakok és személyek igényeihez igen rugalmasan kell alkalmazni a rendelkezést.

LÁSZLÓ GYULA: A gyakorlati idő merev megkötése akadályozta azt a törekvést, hogy a dolgozatok mielőbb elkészüljenek. Ezért ezt fel kellene oldani valamilyen formában.

Aki előbb elkészül a dolgozattal, arra más kötelezettségek legyenek érvényesek.

GERGELY ISTVÁN: Nincsenek merev kötések, hiszen sok kérdés még számunkra is nyitva áll.

Tisztázni kell, mi legyen azokkal, akik betegek a gyakorlati idő alatt, illetve akiknek diplomamunkájuk nem megfelelő. A betegeknek halasztást kell adniuk — kérdés, mikorra? — a bukkantakat hogyan tekintjük, ha már állásban vannak; egyetemisták, vagy már dolgozók?

Abszolvensék, vagy előlegezett bizalommal diplomázók? Erről is, még csak ezután fogunk hátróználni.

VARGA SÁNDOR: Egyetemünkön a gyakorlati képzés fokozása a cél, hiszen így is a többi szocialista ország mögött haladunk, ezek egyetemének legfőbbjében jóval fejlettebbek a gyakorlatok.

Az így felmerült aggályokat nem tartom lényegesnek. Tény, hogy gyakran van ütközés a gyakorlat és az elmélet között, amit még fokoz sokak rossz tapasztalata a nyári 6 hétről. Panaszok egyébként mindig lesznek a hallgatók részéről, ez azonban nem jelenti azt, hogy az új elképzelésben nincsenek jó lehetőségek.

SZABÓ KÁLMÁN: A zárógyakorlat szerves része lesz az egyetemi oktatásnak. A hallgatóknak lehetőségük lesz, mint az egyetem polgárainak, — tehát még nem az alkalmazási pozícióból —, hogy egy reális feladat kapcsán betekinthesse a vállalat életébe. Szeretnénk elérni, hogy többségben jövőben munkahelyükön töltsék a három hónapot. Ezzel jövőben feladataik színvonalát is meghatározzuk, mivel a téma, amit az egyetemről magukkal visznek, figyelemzeti a vállalatot is, hogy milyen szintű feladatok megoldásával érdemes később megbízni közgazdásainkat. Ez segíthet a közgazdasági egyetemet egyáltalán nem igénylő munkakörök kiiktatásában, végzőseinknél.

Gyakorlat egyébként szinte minden más egyetemen van. Miért ne adhatnánk tipikus, de ugyanakkor konkrét gyakorlati feladatot egy közgazdásznak? Jelenleg autódidakta módon az összes jegyzetek tanulmányozásával is megszerzhető egyetemünk diplomája! Ez azonban az üzemi munkához nem elég!

Ami a zárógyakorlat kijelölt időpontját illeti, már lezárt kérdés. Ma talán kényelmesebbnek látszik a nyár végi kezdés, azonban feltétlenül előnyösebb, ha nem a nyári szünet után kell elkezdeniük ösztöndíjért dolgozni.

Ezzel csak megnyújtánánk a pénzsűk hónapokat, a köteletség pedig megmaradna.



Gondjaink vannak, nem is kevés.

Tanárainkra nagy tömegű pluszmunka hárul a szervezéssel, a dolgozatok elbírálásával. Szállást és menzát kell biztosítaniuk, meg kell találnunk a módját, hogy néhány szak speciális igényét is kielégítsük.

Gondolok itt például a nemzetközi szakra, melynek hallgatóit esetleg a külügyminisztériumba, vagy külföldi tanulmányútra küldjük.

Látniuk kell, hogy saját érdekük annak az időnek a jó kihasználása.

Kezdeményezzenek, szorítsanak ki minden lehető — szorgalmat, tudást önmagukból, ismereteket tanáraikból, a hátralevő időben. Már nem iskolaköteles tanulók, hanem pályaválasztott emberekként vannak itt az egyetemen. Úgy vegyék intézkedésüket, mint amely kötelező érvényű, jó megvalósítása azonban minden résztvevőjén múlik.

BETLEN JÁNOS: Az egyetemi élet demokratizálása általánosságban nagy hangsúlyt kap. Most azonban született egy döntés, amely minket érint, — nélkülünk. Az általános elvet tényleges gyakorlati alátámasztani.

Természetesen ez is mutatja, hogy szükség lenne a diákok nagyobb számú képviselőire az egyetemi tanács ülésén.

Szeretnék összeülni kerekasztal-konferenciára máskor is, pl.: az elsőévesek szakosításáról beszélünk.

Először szerveztünk kerekasztal-konferenciát, melyen a kérdések, kételyek többségére választ kaptunk. Az egyetemen tervezett és folyamatban levő reform még számtalan kérdőjelet állíthat, igényli, hogy akik eddig sokszor az asztal két oldalán ültek — tanárok és diákok — most közös problémáikat együtt vitassák meg. Ezért azon leszünk, hogy az első kezdeményezést további hasonló megbeszélések kövessék.

Kékesi Kati

TANÉVKEZDÉS

